

อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงราย

เบญจวรรณ เบญจกรณ์

สุรพงษ์ วงษ์ปาน

พุทธพร ลิ่วเศษ

คณะวิทยาการจัดการ และ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงราย เสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยได้รับการสนับสนุนทุนจากงบประมาณวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึงการสนับสนุนจากผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย ที่ให้คำแนะนำปรึกษา และให้กำลังใจมาโดยตลอด ซึ่งคณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย ที่กรุณาให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกตลอดโครงการวิจัย

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2567

ชื่อเรื่อง	อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
ชื่อผู้เขียน	เบญจวรรณ เบญจกรณ์ และคณะ
ปี พ.ศ.	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย และ 3) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยเก็บข้อมูลจาก กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ผลการศึกษาพบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านจิตใจ และด้านความผูกพัน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ พบว่า ด้านความผูกพัน มีอิทธิพลสูงสุด (TE เท่ากับ .834) รองลงมาคือ ด้านจิตใจ (TE เท่ากับ .793) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TE เท่ากับ .751) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านความผูกพัน (DE เท่ากับ .933) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านจิตใจ (DE เท่ากับ .912) ตามลำดับ โดยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านด้านความผูกพัน (IE เท่ากับ .788) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านด้านจิตใจ (DE เท่ากับ .723) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจิตใจ ภาวะผู้นำ

The Structural Influence of Community Participation in Creative Tourism Management in Chiang Rai Province

Benchawan Benchakorn^{1*} Surapong Wongpan² Puttaporn Leeviset³

¹Human Resource Management and Organizational Development Faculty of Management Science,
Chiang Rai Rajabhat University

²Modern Trade Management, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

³ Music Education Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

This research aimed 1) to investigate the relationships of causal factors that influence community participation in creative tourism management in Chiang Rai Province 2) to analyze the confirmatory factors of causal factors that influence community participation in creative tourism management in Chiang Rai Province 3) to examine the validity of the structural equation model of causal factors that influence community participation in creative tourism management in Chiang Rai Province 4) to develop a structural equation model of causal factors that influence community participation in creative tourism management in Chiang Rai Province 5) to study the approaches to promoting public participation in creative tourism management in Chiang Rai Province. Data was collected from 400 individuals involved in creative tourism management in Chiang Rai Province using a targeted sampling method. A questionnaire was used as a research tool, and data was analyzed using structural equation modeling.

The study found that the structural equation model developed to analyze the causal factors influencing community participation in creative tourism management in Chiang Rai Province was supported by the empirical data. The factors found to influence community participation were leadership, motivation, and commitment. These factors had a significant direct impact on community participation in creative tourism management. Commitment had the highest impact (TE = .834), followed by motivation (TE = .793) and leadership (TE = .751). Leadership had a direct impact on both commitment (DE = .933) and motivation (DE = .912). Moreover, leadership had an indirect impact on community participation through both commitment (IE = .788) and motivation (DE = .723). Furthermore, to promote community participation in creative tourism management in Chiang Rai, opportunities should be provided for community members to express their opinions and have their

input considered for tourism activities. Access to knowledge and resources for capacity building should be made available to community members, and community leaders should serve as positive role models.

Keywords: Community Participation, Creative Tourism Management, Motivation, Leadership

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	6
แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพัน	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย	50
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการวิจัย	75
การอภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ประวัติผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	43
2	ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล	45
3	จำนวนและร้อยละเพศของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	48
4	จำนวนและร้อยละอายุของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	49
5	จำนวนและร้อยละพื้นที่ในการพักอาศัย	49
6	แสดงระดับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ KMO and Barlett's	50
7	ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลในปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	53
8	ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลในปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจ	55
9	ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพัน	56
10	ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	58
11	ค่าความสอดคล้องของโมเดลก่อนการปรับปรุง	66
12	ค่าความสอดคล้องของโมเดลหลังการปรับปรุง	68
13	ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ก่อนการปรับปรุง	70
14	ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกลุ่มธุรกิจบริการกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังการปรับปรุง	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังปรับปรุงโมเดล	52
2 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจ	54
3 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพัน	56
4 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	57
5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านจิตใจ (MO)	59
6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)	60
7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)	61
8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านจิตใจ (MO) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)	62
9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตใจ (MO) กับตัวแปร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)	63
10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความผูกพัน (EN) กับตัวแปร ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)	64
11 ผลการตรวจสอบความเที่ยงของโมเดลก่อนปรับปรุง	65
12 ผลการตรวจสอบความเที่ยงของโมเดลหลังปรับปรุง	67
13 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ก่อนปรับปรุงโมเดล	69
14 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย หลังปรับปรุงโมเดล	71

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต้องการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวและคนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว (ภัณณิ แก้วสง่า และ นิศาชล จำนงศรี, 2555) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวคิดที่เน้นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว โดยลักษณะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2561) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างยิ่ง จากการกำหนดเป็นแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาและสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในสาขาการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มุ่งเน้นการชูจุดเด่นด้านวัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย และให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อม โดยแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย 6 แผนย่อย คือ 1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม 2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย 4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ 5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และ 6) การพัฒนาระบบนิเวศด้านการท่องเที่ยว ซึ่งหนึ่งในแผนนั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

ในส่วนของจังหวัดเชียงรายได้ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย นายภาสกร บุญญลักษม์ ได้มีการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อพัฒนาแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบ เป็นหนึ่งในวิสัยทัศน์สำคัญของจังหวัดเชียงราย (ที่มา : https://region3.prd.go.th/region3_ci/topic/news/46193) ซึ่งการ

ประสบผลสำเร็จในการเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบได้นั้นมีหลายส่วนประกอบไม่เพียงแต่ความสมบูรณ์ทางด้านกายภาพเท่านั้นแต่ยังต้องอาศัยหลายปัจจัยด้วยกันสิ่งสำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นองค์ประกอบตัวชี้วัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สำคัญประการหนึ่ง (พองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง และวราภรณ์ ปัญญาดี, 2561) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับทุกคน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย มีการจัดตั้งกลุ่มบริหารงานโดยชุมชน อาจจัดตั้งชุดคณะกรรมการบริหารงานในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการร่วมกันวางแผนงาน ลงมือปฏิบัติงานและติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน หากมีปัญหาหรือข้อสงสัยก็ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนการจัดระบบประมาณและรายได้อย่างเป็นธรรม โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจของคนในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่ จึงมีความเข้าใจในพื้นที่และขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ของชุมชนอย่างชัดเจนและลึกซึ้งกว่าผู้เกี่ยวข้องด้านอื่น ดังนั้นหากชุมชนจะต้องถูกพัฒนาก็จำเป็นจะต้องดำเนินการไปตามความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องอิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จ โดยมีการจัดการที่ดีนั้นต้องมาจากตัวบุคคลที่เป็นผู้นำที่ดีโดยผู้นำต้องสามารถจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงได้ และทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดรวมถึงส่งผลต่อปัจจัยเชิงจิตที่ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เกิดความผูกพันในชุมชน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อยืนยันและอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุดังกล่าวเพื่อให้ผลการศึกษาดำเนินการได้ความรู้โมเดลต้นแบบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
4. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
5. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

สมมติฐานการศึกษา

1. โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
3. ตัวแปรด้านปัจจัยจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
4. ตัวแปรด้านความผูกพันมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
5. ตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

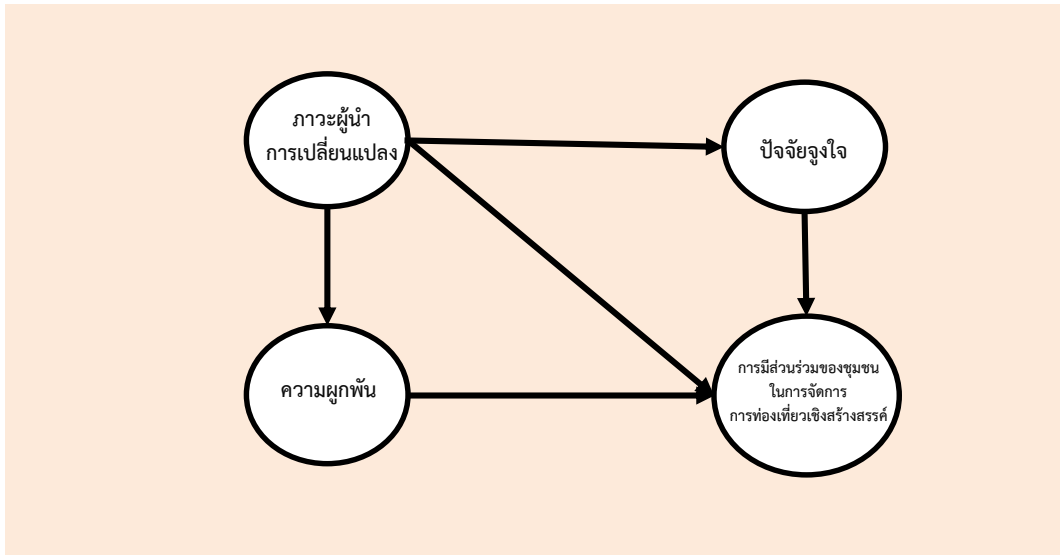
ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน โดยผู้วิจัยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ประชากรในชุมชนพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่ลาว อำเภอพาน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่จัน
3. ขอบเขตด้านเวลา
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 1 ปี

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยจูงใจ ความผูกพันและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับชุมชนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการชุมชน
2. สามารถนำผลที่ได้เสนอแนะต่อชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและผลักดันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดความร่วมมือและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน
3. การสร้างองค์ความรู้โมเดลต้นแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ แรงจูงใจ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย เป็นต้นแบบองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทำให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่มีจุดประสงค์ให้บุคคลเกิดการกระทำหรือพฤติกรรมให้วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้สำเร็จซึ่งมีความสัมพันธ์ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือจากคนในกลุ่ม ลักษณะงานที่ต้องทำต้องเป็นงานที่น่าสนใจมีความท้าทาย ความพึงพอใจในการได้รับมอบหมายความรับผิดชอบโดยไม่มีการตรวจสอบรวมถึงความก้าวหน้าในการแสวงหาความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การแสดงออกของตัวบุคคลที่เป็นผู้นำโดยการทำให้ผู้ตามได้เห็นถึงความสามารถในกระบวนการบริหารจัดการโดยการสร้างจุดมุ่งหมายที่มีความชัดเจนและมีการส่งผลต่อตัวผู้นำเองและผู้ตามโดยผลที่ได้จากมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับของส่วนร่วม พฤติกรรมในการแสดงออกของผู้นำนั้นต้องให้ความสำคัญกับบุคคลส่วนร่วม

ความผูกพัน หมายถึง สภาวะทางจิตใจของคนในชุมชนโดยมีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะคงไว้ซึ่งสมาชิกของชุมชน และการแสดงออกของคนในชุมชนที่มีต่อกลุ่มมีจิตสำนึกในการดำรงอยู่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่อไปโดยถึงแม้จะมีสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่ส่งผลต่อจิตใจทำให้ไม่เป็นสมาชิกในกลุ่ม

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดการให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์ การร่วมติดตามประเมินผล ได้มีการกำหนดหน้าที่ของกลุ่มโดยมีภาระหน้าที่ที่มีความชัดเจน มีการเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกของชุมชนอย่างยุติธรรมและมีความเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนา

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีแนวความคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
3. แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพัน
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยมีเนื้อหา ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO, 2549) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การเดินทางที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์จริงแท้ที่เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม หรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น และนำมาซึ่งความเชื่อมโยงผู้คน ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น” เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่าง ๆ ในชุมชน ในเชิงของการเรียนรู้และการทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และ เป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนี้ ชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เป็น เครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่าง (1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายใน ชุมชนและ (2) ชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบแทนอิงตามระบอบ ทุนนิยมและในรูปแบบความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน

ยูเนสโกยังได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์รวมถึงการจัดให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นการเรียนรู้การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน การท่องเที่ยวสร้างสรรค์จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้คนในชุมชนนั้นๆ โดยมีเป้าหมายว่านักท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่เป็นเพียงนักท่องเที่ยว แต่จะเป็นสมาชิกของชุมชนที่ได้มีโอกาสเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกัน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยงด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะมรดกหรือคุณลักษณะพิเศษของสถานที่และมีการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่สำคัญในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตนั้นขึ้นมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559)

Richards and Raymond (2000) ได้ให้คำนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า “การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว”

กัมปนาท เพชรแก้ว (2560 : 17) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายในวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่พร้อมทั้งสร้างเสริมพัฒนาศักยภาพของการสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันเจ้าของชุมชนก็จะเกิดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง เกิดจากหลักการที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่จุดหมาย ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ของตนเอง เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าบ้าน และผู้มาเยือน และยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถใช้ประสบการณ์ที่เรียนรู้ใหม่ มาประยุกต์กับชีวิตการงานของตนหลังจากการท่องเที่ยว (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556) เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2561)

พันเอก ดร. นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท อดีตผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรืออพท. ได้กำหนดนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง

ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ (ที่มา : <https://cucreativetourismias.wordpress.com/>)

จิตาภา บำรุงศิลป์ รัศมี อิสลาม และพิศาล แก้วอยู่ (2565: 51) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวซึ่งนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ มาต่อยอด และสร้างมูลค่าเพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวของโลกปัจจุบันที่มีจุดหมายเพื่อการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม และเชื่อว่าจะช่วยให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายในวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมแรงให้กับการตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนของตนเองแล้ว ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของการสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวไปใช้ในวิถีชีวิต

Ankomah & Larson (2000) ได้กล่าวถึงความหมาย ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่ามี 5 ลักษณะที่สำคัญไว้ว่า

1. การสร้างสรรค์ จะมีศักยภาพและสามารถเพิ่มมูลค่าได้ง่าย แต่มักจะไม่ค่อยเกิดขึ้น จะต้องผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ประเพณีทางวัฒนธรรมนั้นด้วย
2. การสร้างสรรค์ จะต้องมีการนานวัตกรรมหรือการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้
3. เนื่องจากการสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการ ดังนั้น ทรัพยากรที่เกิดจากการสร้างสรรค์ จะต้องมีความคงอยู่อย่างยั่งยืน มากกว่าการเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถสัมผัสหรือมองเห็นได้ ในขณะที่ทรัพยากรทางกายภาพด้านวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑสถาน อนุสาวรีย์ อาจตกยุคสมัยและลดคุณค่าลงแต่ทรัพยากรที่เกิดจากการสร้างสรรค์จะคงอยู่ตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุด
4. การสร้างสรรค์ สามารถเคลื่อนไปอย่างเป็นพลวัตรหรือไม่หยุดนิ่งมากกว่าที่จะเป็นเพียงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้นการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง เช่น ศิลปะ งานฝีมือ ซึ่งมีชีวิตอยู่ตลอดเวลา และไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัวเหล่านี้คือเป็นความท้าทายสำคัญ และเป็นจุดหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
5. การสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่จะเกี่ยวพันกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับคุณค่าอีกด้วย ดังนั้น กระบวนการสร้างสรรค์จะต้องสร้างคุณค่าใหม่ ๆ ให้กับยุคปัจจุบันนี้ให้เกิดอย่างรวดเร็ว เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

บิงค์ฮอร์สต์ (Binkhorst, 2006) กล่าวว่า ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเอง จากการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ซึ่งการสร้างคุณค่าให้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ดังนั้น ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามภูมิหลังของแต่ละคน

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2553) ได้นำเสนอนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการ “การต่อยอด เพิ่มค่า หาจุดต่าง โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์” กล่าวคือ

“ต่อยอด” เป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งทุนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

“เพิ่มค่า” การเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย

“หาจุดต่าง” สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ธนรัตน์ ทับทิมไทย (2563) กล่าวถึงลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนา หรือได้ใช้ศักยภาพ หรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเอง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมุ่งมั่นตั้งใจในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งเป็นที่ทำกันอยู่เป็นประจำของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ โดยที่นักท่องเที่ยวอาสาเข้าไปทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิด จินตนาการของนักท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมขึ้นมาใหม่

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวมิใช่เป็นเพียงผู้ดูหรือผู้สังเกตการณ์หรือไปปรากฏตัวในที่นั้นๆ แต่เป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์หรือเป็นผู้มีส่วนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น

4. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นหน้าที่ของนักท่องเที่ยวที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัว และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความชำนาญได้พัฒนาขึ้นกว่าเดิม

ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จนั้นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ดังนี้

1. ความสามารถในการค้นพบวัฒนธรรมในพื้นที่ที่โดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและสามารถเป็นจุดขายสำหรับนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยว

2. การค้นพบทางเลือกของรูปแบบการท่องเที่ยว เส้นทางและกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ที่ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ มีความทรงจำ ความภาคภูมิใจที่ได้สัมผัสแก่นแท้ของวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่นใดในโลกควบคู่กับความสนุกสนาน ตื่นเต้น และสะดวกสบาย

3. การพัฒนาควรดำเนินการในลักษณะครบวงจรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

4. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยทั้งในรูปของการจัดผังเมืองและพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมสนับสนุนที่เอื้อต่อจุดขายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เอื้อต่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว

5. การค้นพบกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ว่าคือใคร อยู่ที่ไหน และมีความชอบอย่างไร เพื่อนำมาสู่การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถทำให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวได้

6. มีระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมและแต่ละพื้นที่ทั้งเพื่อใช้ในการประเมินผลการพัฒนาและจัดทำแผนการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อการประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

7. มีกิจกรรมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของชุมชนถึงความสำคัญของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ การอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่และถ่ายทอดไปยังรุ่นต่อรุ่นเพื่อเป็นสินค้าและบริการสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง

8. ความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีทิศทางที่ชัดเจนร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับนโยบายโดยรวมและแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์รายพื้นที่ที่มีกลไกการทำงานที่มีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่

9. การพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่จะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างเนื้อหาสาระให้กับการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ทั้งภาพรวมระดับประเทศและในระดับพื้นที่

ส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Richards, 2010: 7) มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 11 ปัจจัย คือ

1. บริบท (Context) แหล่งท่องเที่ยวจะต้องจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับสถานที่ของตน ซึ่งแต่ละสถานที่อาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจจำเป็นต้องนำปัจจัยเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาการจัดการการท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น (Local Involvement) ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. การมีพันธมิตร (Partnerships) การพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกันซึ่งถือว่ามีความสำคัญ อาจรวมถึงสถาบันทางวัฒนธรรม สมาคมอิสระท้องถิ่น กลุ่มธุรกิจ การท่องเที่ยว การบริการทางสังคม และองค์กรชุมชน

4. การวางแผนระยะยาว (Long-term Planning) การวางแผนล่วงหน้าการจัดการการท่องเที่ยว และการวางแผนทรัพยากรที่สำคัญ

5. การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (Clear Objectives) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและวัตถุประสงค์จะต้องเอื้อต่อการพัฒนา

6. การมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ดี (Strong Content) การจัดการท่องเที่ยวไม่ควรซ้ำและสามารถมองเห็นความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว

7. การมีอิสรภาพในการบริหารจัดการ (Political Independence and Artistic Autonomy) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ควรจะได้รับการโยกย้ายทางการเมืองและโครงสร้างการดำเนินงานควรมีความอิสระในการจัดการท่องเที่ยว

8. การสื่อสารและการตลาดที่ดี (Good Communication and Marketing) กำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ชัดเจน

9. การมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอ (Sufficient Funds) งบประมาณที่ให้การสนับสนุนควรพร้อมสำหรับการใช้ดำเนินงาน

10. การมีผู้นำที่เข้มแข็งและทีมงานที่มั่นคง (Strong Leadership and Committed Team)

11. การเมือง (Political Will) โครงการต้องได้รับการสนับสนุนทางการเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ (2556) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะ 10 ประการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้อย่างสนใจมีดังนี้

1. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each Engaging The Other)

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Engagement / Cultural Experience)

3. มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว (Spirit of Place / Deep Meaning / Understanding of The Specific Cultural of The Place)

4. ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on Experience)

5. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน / ส่งผ่าน-ส่งต่อประสบการณ์ (Exchange Information / Transformation and Transformative Experience)

6. การเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More Participate Than Observe)

7. นักท่องเที่ยวมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Co-Creating Tourism Experience)

8. การเข้าถึงความจริงแท้ของกระบวนการในการผลิต รวมทั้งผลิตภัณฑ์และการมีประสบการณ์จริง (Authentic Both Process and Product /Genuine Experience)

9. จดจำ ประทับใจ และเข้าใจ (Memorable / I Hear and I Forget, I See And I Remember, I do And I Understand)

10. การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง (Tailor - Made Approach) กล่าวคือ การมีรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแห่งการเรียนรู้ซึ่งคำนึงถึงความยั่งยืนเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

ลิส (Lisk, 1985) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจ และต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

วิลเลียม (Erwin, 1976) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ชาวลิต อยู่เกิด วิจิตรา ศรีสอน และ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ (2562) “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การพัฒนาความสามารถหรือศักยภาพของประชาชนต่อการดูแลและการจัดการกับทรัพยากรที่มีให้ชุมชน ตลอดจนจนถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงในพื้นที่ของตนด้วย ได้แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเป็น

การท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและประโยชน์จะกลับไปสู่ชุมชนโดยตรง

รศ.ยานภิศ รัชตะวรรณ, ธมลวรรณ แก้วกระจก, ปิยะพร พรหมแก้ว, ดาลิมา สำแดงสาร ดลปภัฏ ทรงเลิศ (2561) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือการดำเนินการใด ๆ อย่างมีเสรีภาพ ตามสิทธิและหน้าที่ของชุมชน ที่มีเป้าหมายหลักในการโดยให้ตอบสนองความต้องการร่วมกันของประชาชนสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมมือร่วมดำเนินการ ติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบหรือร่วมใช้ผลประโยชน์จากการดำเนินงานนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงควรเน้น ความเท่าเทียมของโอกาสและการรับรู้ของประชาชน อันจะนำมาสู่การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน การวางแผนในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา การดำเนินการตามแผนและกระบวนการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นความสำเร็จของกระบวนการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายด้าน อาทิ ศักยภาพของประชาชนในชุมชน ความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน สถาบันทางสังคม ในชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ของชุมชน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมสำคัญที่สุด คือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทของสังคมไทย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ระบุถึงระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน (Participation in Planning) เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และ ความต้องการในการพัฒนาสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายความเข้าใจและพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพการสร้างชีวิตของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Participation in Implementation) ระดับนี้เป็นการร่วมกันจัดทำกิจกรรมหรือการดำเนินการตามแผน ที่กำหนดไว้ของชุมชน ร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้

3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ (Participation in Utilization) เป็นการนำกิจกรรมที่ได้ร่วมกำหนดไว้ตามแผนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผลที่ได้รับเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเอง และการขัดเกลาทางสังคมของชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ (Participation in Benefit Sharing) เป็นการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเสมอภาค ผู้ได้รับผลประโยชน์คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยประโยชน์ที่ได้รับจะมีความแตกต่างกัน ตามสถานภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการได้ สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง จะมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

Cohen and Uphoff (1980) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมควบคู่ไปกับการดำเนินงาน และการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ การประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนา โดยถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเจ้าหน้าที่ หรือนักวางแผนมีการเรียนรู้ร่วมกัน และเข้าร่วมประชุมตัดสินใจในการวางแผน ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องฝึกฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นด้วยเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทกำกับดูแล ควบคุมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรัก ความหวงแหน และสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน และในส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสมาชิกของชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

1.2 การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมตัวกันตามประเพณี เช่น กลุ่มสตรีหรือกลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่การมีส่วนร่วมสละร่างกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ความช่วยเหลือ

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Administration and Coordination) จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการการฝึกอบรม ผู้ที่จะเข้าปฏิบัติในโครงการหรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

2.3 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ มัก พบว่า มีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติจะต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญแต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจนั้น จะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน

3.2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา

3.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-Esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political Power) และความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังงานความคิดของมวลชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำประยุกต์ใช้ต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ Formaroff (1980) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การวางแผน การตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย
2. การติดตามประเมินผล

3. การดำเนินงาน

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Pretty (1995) แบ่งระดับของการมีส่วนร่วม (Ladder of Participation) ออกเป็น 7 ระดับ

1. การมีส่วนร่วมแบบถูกควบคุมไว้ซึ่งอำนาจ (Manipulative Participation) การมีส่วนร่วมเพียงแค่การปรากฏตัว เช่น การได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโครงการแต่ไม่มีอำนาจใดๆ

2. การมีส่วนร่วมแบบนิ่งเฉย (Passive Participation) ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้การตัดสินใจของหน่วยงานหรือองค์กร ข้อมูลอยู่ที่ผู้เชี่ยวชาญภายนอก อำนาจและการควบคุมอยู่ที่บุคคลภายนอกพื้นที่

3. การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา (Participation by Consultation) ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาหรือตอบคำถาม และให้ข้อมูลต่าง ๆ แต่ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

4. การมีส่วนร่วมโดยมีสิ่งแลกเปลี่ยน (Participation for Material Incentives) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แรงงาน หรือการให้ใช้พื้นที่ โดยได้รับสิ่งตอบแทน เช่น เงิน อาหาร หรือสิ่งของตอบแทนอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมตามหน้าที่ (Functional Participation) เมื่อหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อให้การดำเนินงานทำได้ง่าย/ประหยัดมากขึ้น ประชาชนอาจมีส่วนร่วมโดยการรวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากนัก

6. การมีส่วนร่วมแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Participation) ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การพัฒนาแผนปฏิบัติงาน และก่อตั้งหรือทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มในท้องถิ่นหรือสถาบัน เป็นการมีส่วนร่วมตามสิทธิไม่ใช่แค่เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมกันตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ถือว่ามีส่วนร่วมทั้งในเชิงโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติ

7. การดำเนินการด้วยตนเอง (Self-mobilization) ประชาชนเป็นผู้ริเริ่มโครงการอย่างอิสระ โดยประสานงานผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือที่จำเป็น ประชาชนยังคงเป็นผู้ดูแลและตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg

ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg

การจูงใจของ Herzberg Frederick Herzberg ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการบริหาร ชื่อทฤษฎีของ Herzberg มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “Motivation-Maintenance Theory” หรือ “Dual Factor Theory” หรือ “The Motivation-Hygiene Theory” ในการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎี Herzberg ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักวิศวกรและนักบัญชี ซึ่งจุดมุ่งหมายของการค้นคว้า เพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวกับงาน เพื่อที่จะให้มีหนทางเพิ่มผลผลิต ลดการขาดงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน และเพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับทุกคนก็คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงขวัญ และกำลังใจ ที่จะส่งผลให้ทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์คำตอบจากข้อความที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบมา ปรากฏว่า ปัจจัยหลายๆ อย่างที่แตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับความรู้สึกที่ดีและไม่ดีที่เกิดขึ้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีและมีผลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ทำก็คือ ความสำเร็จ (Achievement) การยอมรับ (Recognition) ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และคุณลักษณะของงานที่ทำอยู่ คือ ฐานะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับหัวหน้างาน กับเพื่อนร่วมงานกับลูกน้อง เทคนิคในการบังคับบัญชา นโยบายของบริษัทและการบริหาร ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน เงื่อนไข และเรื่องราวส่วนตัวที่ถูกกระทบโดยสภาพของงาน Herzberg ให้ชื่อปัจจัยกลุ่มหลังนี้ว่า “ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ” (Hygiene or maintenance factors) เหตุผลที่เรียกชื่อเช่นนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลในทางป้องกันเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้ แต่อาจป้องกันมิให้แรงจูงใจเกิดขึ้นมาได้ การต้องสนใจติดตามดูปัจจัยที่จำเป็นเพื่อการรักษาจิตใจนี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ปัจจัยกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ สำหรับที่จะให้เป็นเงื่อนไขสำหรับการสร้างแรงจูงใจ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor)
2. ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor)

ปัจจัยจูงใจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์การให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะปัจจัยที่สามารถสนองตอบความต้องการภายในบุคคลได้ด้วยกัน ได้แก่

1. ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น ๆ

2. การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในการยกย่องชมเชยแสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถเมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จการยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ท้าทายให้ต้องลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว

4. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างดี ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

5. ความก้าวหน้า หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของบุคคลในองค์การ การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรม

ปัจจัยค่าจูนหรืออาจเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจูนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์การบุคคลในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น และปัจจัยที่มาจากภายนอกบุคคล ได้แก่

1. เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรในการทำงาน

2. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตนอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปไม่ว่าเป็นกิริยา หรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

4. สถานะของอาชีพ อาชีพหมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

5. นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

6. สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสงเสียง อากาศ ชั่วโง่งการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย

7. ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขาไม่มีความสุข และพอใจกับการทำงานในแห่งใหม่

8. ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

9. วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร

(ที่มา: <http://jokernum.blogspot.com/2013/07/herzberg.html>)

โดยแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจตามทฤษฎีของ Herzberg เรียกว่า ทฤษฎีสองปัจจัย โดยการกำหนดแรงจูงใจ เกิดจากปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจมาใช้เป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจัยจูงใจเป็นสิ่งที่จูงใจตัวบุคคลจากภายในจิตใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพัน

ความหมายของความผูกพัน

Stinner, Loon and Chung (1990 : 495) ได้อธิบายไว้ว่า ความผูกพันต่อชุมชนเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ โครงสร้างและพฤติกรรมของบุคคลกับชุมชนที่อาศัยอยู่ พร้อมทั้งมีการแบ่งชุมชนออกเป็น 3 มิติ คือ ความเกี่ยวข้องกัน ความเป็นมิตร และความรู้สึก

Allen & Meyer (1990) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กร คือ สภาวะทางจิตใจของมีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะคงไว้ซึ่งสมาชิกขององค์กร และบุคคลที่มีต่อองค์กรของตนการมีจิตสำนึกในการดำรงอยู่เป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป ซึ่งองค์ประกอบความผูกพันต่อองค์กร มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1) ความผูกพันด้านความรู้สึก (Affective Commitment) หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกผูกพันของบุคคลที่มีต่อองค์กร โดยที่บุคคลรู้สึกถึงความเป็นสมาชิกขององค์กร รู้สึกยึดมั่นกับองค์กรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กร

2) ความผูกพันด้านการคงอยู่ (Continuance Commitment) หมายถึง ความผูกพันต่อองค์กรที่เกิดจากการจ่ายค่าตอบแทน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการคงอยู่กับองค์กรของบุคคลแต่ละคน เป็นการรับรู้ของบุคคลถึงผลประโยชน์ที่เสียไปถ้าเขาต้องออกจากองค์กร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกที่จะอยู่กับองค์กรต่อไป

3) ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน (Normative Commitment) หมายถึง จิตสำนึกในการดำรงอยู่เป็นสมาชิกขององค์กร รู้สึกว่าเมื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรแล้ว ต้องมีความผูกพันและ

ความจงรักภักดีต่อองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสมควรทำ ถือเป็นพันธะผูกพันที่ต้องมีการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร

ความผูกพันกับชุมชนยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 มิติ ได้แก่ (Jennifer E. Cross, 2004)

- 1) ความผูกพันด้านสถานที่
- 2) ความรู้สึกรักชุมชน
- 3) ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน
- 4) ความผูกพันด้านการทำหน้าที่
- 5) ความสัมพันธ์ทางสังคม

Mowday, Steers and Porter (1982 : 512) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรมีความหมายใน 3 ประเด็น คือ

1) ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายค่านิยมขององค์กร เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อด้านทัศนคติในเชิงบวกต่อองค์กรโดยมีความเชื่อว่าองค์กรเป็นสถานที่ที่ดีและเหมาะสมกับตนมากที่สุด รวมถึงความรู้สึกการเป็นเจ้าของและเป็นระดับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และมีความเชื่อว่าองค์กรจะนำเขาไปสู่ความสำเร็จได้ มีความผูกพันอย่างแท้จริงต่อค่านิยม และ เป้าหมายขององค์กรนี้เป็นองค์กรที่ดีที่สุดที่ตนเองจะทำงานด้วย ภาควุมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

2) ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์กรลักษณะที่บุคลากรเต็มใจที่จะเสียสละอุทิศตน พยายามทำงานเต็มความสามารถเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย เกิดผลประโยชน์ต่อองค์กร ความก้าวหน้าขององค์กร เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะพยายามช่วยกันแก้ปัญหา และมีความห่วงใยต่อความเป็นไปขององค์กร

3) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กร เป็นลักษณะที่บุคลากรแสดงความต้องการและตั้งใจจะปฏิบัติงานในองค์กรนี้ตลอดไป มีความจงรักภักดีต่อองค์กร มีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์กร และพร้อมที่จะบอกกับ คนอื่นว่าตนเป็นสมาชิกขององค์กรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สนับสนุนและ สร้างสรรค์องค์กรให้ดีขึ้น

ภูสิทธิ์ ชันติกุล กณิกนันท์ โภชนงค์ (2554) ได้ให้ความหมายความผูกพันต่อชุมชนหมายความว่า ความรู้สึกเชิงบวกของประชาชนที่อยู่ในชุมชนต่อความคงอยู่ของชุมชนให้ยั่งยืน โดยความรู้สึกนั้นแสดงออกในการมีส่วนร่วมของกิจกรรม ความพึงพอใจต่อชุมชน รวมถึงความรู้สึกรักชุมชน เหมือนบ้านหลังที่สอง มีความเป็นอัตลักษณ์ ผูกพันด้านหน้าที่ สถานที่ในชุมชน และความสัมพันธ์ทางสังคม

ความสำคัญของความผูกพัน

Buchanan (1974, p. 540) ความสำคัญของความผูกพันต่อองค์การ ได้แก่

1. ความผูกพันต่อองค์การเป็นความรู้สึกเหมือนเป็นเจ้าขององค์การร่วมกัน ทำให้เป็นแรงผลักดันให้สมาชิกปฏิบัติงานในองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความผูกพันต่อองค์การสามารถใช้ในการทำนายอัตราการเข้า-การออกงานได้ดีกว่าความพึงพอใจกล่าวคือ ความพึงพอใจในงานสะท้อนถึงการสนองตอบของสมาชิกในองค์การด้านใดด้านหนึ่งของงาน ในขณะที่ความผูกพันขององค์การสามารถสะท้อนถึงผลโดยทั่วไปที่สมาชิกในองค์การสนองตอบต่อโดยรวม
3. ช่วยลดกระแสการควบคุมจากภายนอก เป็นผลจากการที่สมาชิกในองค์การมีความผูกพันต่อองค์การของตน
4. ความผูกพันต่อองค์การมีส่วนเสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ
5. ความผูกพันต่อองค์การเป็นตัวกลางเชื่อมโยงประสานระหว่างเป้าหมายขององค์การและความต้องการของสมาชิกในองค์การ เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1. แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership)

ในทศวรรษที่ผ่านมาการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนมาก แต่มีแนวคิดทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและกล่าวถึงกันมากคือ “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” (Transformational Leadership) ซึ่งมีงานวิจัยนับหมื่น ๆ เรื่องที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ในทั่วโลก และยืนยันว่าทฤษฎีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และสามารถพัฒนาภาวะผู้นำนี้ได้ในทุกองค์การและในประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การที่อยู่ในอเมริกา ยุโรป หรือในเอเชีย สำหรับในเอเชีย มีการศึกษาวิจัยในองค์การธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ และในประเทศไทยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ ผลการปฏิบัติงานทั้งของกลุ่ม และของผู้ใต้บังคับบัญชา เจตคติต่อการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การ พฤติกรรมความเป็นพลเมืองดี (Organizational Citizenship Behavior : OCB) รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์การ และตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย (ที่มา: <https://www.siamhrm.com/?name=management&file=readnews&max=187>)

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นทฤษฎีของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New paradigm) ของภาวะผู้นำ โดยมี เบิร์น (Burns) และ แบส (Bass) เป็นนักวิชาการสอง

ท่านแรกที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นทฤษฎีของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ไปสู่ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary) และมีการกระจายอำนาจหรือเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral agents) และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำลักษณะนี้กำลังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนในปัจจุบันนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ สร้างความผูกพันของสมาชิกต่อการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์การ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ยังเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตามแต่อิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับกลายมาเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงองค์การ ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวม และเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ ในหน่วยย่อยขององค์การ

แบส (Bass) กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า เป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ตามอยู่เหนือกว่าความสนใจในตนเองหรือเห็นแก่ตัว ไปสู่องค์การและสู่สังคม ผู้นำจะยกระดับบุคลิกภาวะและอุดมการณ์ของผู้ตามที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ (Achievement) การบรรลุสู่สัจการแห่งตน (Self-actualization) ความเจริญรุ่งเรือง (Well-being) ของสังคม องค์การ และผู้อื่น นอกจากนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีแนวโน้มที่จะช่วยกระตุ้นความหมายของงานในชีวิตของผู้ตามให้สูงขึ้น อาจจะขึ้นหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความต้องการทางศีลธรรมให้สูงขึ้นด้วย

ในตอนเริ่มต้นของทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแบสในปี ค.ศ.1985 แบสได้เสนอภาวะผู้นำ 2 แบบ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ซึ่งมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ที่มีความต่อเนื่องกันตามรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะมีความต่อเนื่องจากภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน โดยผู้นำจะใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นต่อเนื่องจากภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการ เช่นถ้าทำงานได้ตามเป้าหมายจะให้เงินหรือรางวัลภายนอก ตอบแทนระหว่างกันเพื่อให้ผู้ตามปฏิบัติตาม ซึ่งมักพบว่าในระยะยาวตอบสนองความต้องการของบุคคลเท่าไรก็ไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตามภาวะผู้นำทั้งสองประเภทนี้ผู้นำคนเดียวกันอาจใช้ในประสบการณ์ที่แตกต่างกันในเวลาที่แตกต่างกันได้ แต่มีการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นที่สูงกว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

ในปี 1999 แบส ได้กล่าวว่า ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้พัฒนาเป็นรูปเป็นร่างขึ้น โดยการศึกษาวิจัยรวบรวมข้อมูลพัฒนาและฝึกอบรมจากทุกระดับในองค์การและในสังคม ทั้งกับผู้นำทุกระดับและที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีกิจกรรม จนถึงผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง

มีความกระตือรือร้น ทั้งในสถาบันการศึกษาวงการธุรกิจอุตสาหกรรม ราชการทหาร โรงพยาบาล ในต่าง เชื้อชาติ และข้ามวัฒนธรรม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นภาวะผู้นำที่มี ประสิทธิภาพ และให้ความพึงพอใจมากกว่าภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และมีงานวิจัยเชิงประจักษ์และ การศึกษาเชิงทฤษฎีจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการเพิ่มผล การปฏิบัติงานของบุคคลและขององค์กร

2. องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตามโดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของ ผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีม และขององค์กรจูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ ของกลุ่มองค์กรหรือสังคม (Bass & Avolio, 1993) ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือ ผู้ตามนี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ หรือที่เรียกว่า “4I’s” (Four I’s) คือ

1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence or Leadership : II or CL) การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่างหรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพ ไว้วางใจและทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน ผู้ตามจะพยายามประพฤติปฏิบัติ เหมือนกับผู้นำ และต้องการเลียนแบบผู้นำของเขา สิ่ง que ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะนี้ คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำจะมีความสม่ำเสมอมากกว่าการเอา แต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤต ผู้นำเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น และเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึง ความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้นำจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจของผู้ตาม และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวกเดียวกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้นำ แสดงความมั่นใจช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ตามจะ เลียนแบบผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำจากการสร้างความมั่นใจในตนเอง ประสิทธิภาพ และความ เคารพในตนเอง ผู้นำการเปลี่ยนแปลง จึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติ ภาระหน้าที่ขององค์กร

2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) หมายถึง การที่ผู้นำจะประพฤติ ในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและทำ ทายในเรื่องงาน ของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของทีม (Team Spirit) ให้มีชีวิตชีวา มีการ

แสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพทั้งดงามของอนาคต ผู้นำจะสร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว และบ่อยครั้งพบว่า การสร้างแรงบันดาลใจนี้เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา โดยการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลทำให้ผู้ตามรู้สึกเหมือนตนเองมีคุณค่า และกระตุ้นให้พวกเขาสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาช่วยให้ผู้ตามจัดการกับอุปสรรคของตนเอง และเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) หมายถึง การที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่มาแก้ปัญหา ในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reframing) การมองปัญหา และการเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆ ด้วยวิถีทางแบบใหม่ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิด และเหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตาม แม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration - IC) เป็นกระบวนการที่ผู้นำประพฤติตนเป็นผู้มุ่งเน้นการพัฒนา วินิจฉัยและยกระดับความต้องการของผู้ตาม (Individualized of Followers) มีการติดต่อกับผู้ตามเป็นรายบุคคล และติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เอาใจใส่ความต้องการระหว่างบุคคลของผู้ตามกระจายอำนาจความรับผิดชอบส่งเสริมให้ผู้ตามเกิดจินตภาพด้วยตนเอง มีความมั่นคง สามารถบูรณาการความต้องการ มีทัศนภาพที่ชัดเจนได้รับข่าวสารตามที่ปรารถนาเกิดความต้องการเฉพาะมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบและควบคุมตัวเองได้ จากนั้นผู้นำสร้างความมั่นใจและส่งเสริมคุณค่าของผลลัพธ์ที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กชกร เดชะคำภู" และ ทิพาภรณ์ หอมดี (2560) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง กลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่สาธารณะ “หาดแห่” เกาะกลางแม่น้ำโขง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่สาธารณะ “หาดแห่” ที่ตั้งอยู่ระหว่างบ้านน้ำก่ำ ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และบ้านท่าค้อ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research หรือ PAR) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ “หาดแห่” มีการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อน สามารถวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ทั้งด้านการเกษตร การประมง และการท่องเที่ยวโดยกลุ่มและสมาชิกชุมชนเป็นหลัก อาศัยความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีเทศบาลตำบลน้ำก่ำสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน โดยมีกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ 2 รูปแบบ คือ 1) กลไกที่เป็นทางการ หรือกลไกเชิงสถาบัน ที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการพื้นที่เป็นลายลักษณ์อักษร 2) กลไกที่ไม่เป็นทางการเป็น การจัดการพื้นที่ผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านให้การยอมรับผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เพื่อร่วมกันกำหนด กฎกติกา รวมถึงสิทธิการใช้ประโยชน์พื้นที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการจัดสรร ผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วารุต มาลาแวจัทร์ และ ดร.วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 386 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล กำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลเชิงทะเล จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ได้แก่ 1) ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากการให้บริการ เช่น การให้บริการจากเจ้าหน้าที่รถฉุกเฉิน ความล่าช้าและการติดต่อเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ 2) ประชาชนได้รับความเดือดร้อนด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น น้ำประปาไม่ไหล ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างข้างทาง น้ำเน่าเสียในชุมชน ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ระบบเสียงตามสายไม่ติด ฯลฯ 3) ผู้บริหารไม่เข้ามาแก้ไขปัญหามาที่เสนอและไม่ให้ความสำคัญกับประชาชน 4) ประชาชนไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยไม่ทั่วถึง 5) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ไม่เปิดโอกาสให้เข้าร่วม ประชาชนเข้าร่วมน้อย มีเฉพาะกลุ่มแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีแนวทางดังนี้ 1) ด้านระเบียบกฎหมาย ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบกฎหมายและเข้าใจบทบาทหน้าที่ 2) ด้านประชาธิปไตย โดยสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตย และปลูกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน 3) ด้านการตอบสนองปัญหาและความต้องการโดยการตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหามาที่เสนอให้รวดเร็วและตรงจุดมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหามาที่เสนอ 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ ปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น 5) ด้านแรงจูงใจสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนการจัดงานหรือกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการสร้างความเป็นเจ้าของ โดยกระตุ้นจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ และสร้างพฤติกรรมความต้องการจากการตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน

จริยาภรณ์ เจริญชีพ (2560) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสารต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสารกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยค่า t-test การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาแนวทางจากระดับหัวหน้าส่วนต่าง ๆ จำนวน 12 คน โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่ม

ตัวอย่างส่วนมาก มีความรู้ ความเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่วนระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.08$) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 มีการเสนอให้จัดตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวและศึกษาดูงาน ร่วมกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาในพื้นที่

สุพิชญา บุญคำ และวิจิตรา ศรีสอน (2560) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในเขตเทศบาลตำบล เชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 373 คน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และ LSD ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคานอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำนวน 4 ด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับมากที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจแก้ปัญหา วางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคานในภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในตำบลอินทร์บุรี ตำบลท่ายาและตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี จังหวัด

สิงห์บุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ Independent Samples t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 30 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท และมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการ ปฏิบัติการ ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด รองมา ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล และผลการวิเคราะห์ สมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วน เพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

อรรธรณ เกิดจันทร์ (2556) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป่าชายเลนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม 2) ทดสอบความรู้ความเข้าใจของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) เปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของประชาชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม และ 4) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม วิธีการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคก ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาสรุปผลเป็นตาราง โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาสรุปเป็นประเด็นสำคัญ และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่างคนในชุมชนท้องถิ่นคลองโคก 354 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การหาสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาสถิติขั้นสูง ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบค่า T-test และมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA) ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวป่าชายเลนคลองโคก พบว่า ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และการชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการกำหนดแผนงาน จัดกิจกรรมที่ช่วยให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแล รักษา แหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญมีการกระจายรายได้

ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วยสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ทางศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคนนั้น ต้องการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ประกอบการโฮมสเตย์และรีสอร์ท ต้องการ โครงการเกี่ยวกับการรณรงค์การปลูกป่าชายเลนให้มีความต่อเนื่อง ผลการศึกษา การเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของประชาชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคน ทั้ง 5 ด้าน พบว่า 1) ด้านการค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการอาศัยอยู่มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีส่วนร่วมแตกต่างกัน 2) ด้านการวางแผน เพศ อายุ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน 3) ด้านการดำเนินงาน เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการอาศัยอยู่ มีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ อายุและอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 4) ด้านการรับผลประโยชน์ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ มีส่วนร่วมแตกต่างกัน และ 5) ด้านการติดตามและประเมินผล เพศ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการอาศัยอยู่ มีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการศึกษา การทดสอบความรู้ความเข้าใจขอประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ในภาพรวมคนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคน พบว่า ส่วนใหญ่ในภาพรวมคนในชุมชนท้องถิ่นคลองโคนนั้น มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม ในทุก ๆ ด้าน

ณัฐพร ดอกบุญนาค และ ฐาปกรณ ทอดคำนุช (2556) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมด้านจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก และเพื่อ หาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุก วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นั้น เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ไปเรื่อย ๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผู้ตอบแบบสอบถามคนต่อไปซ้ำกันผู้วิจัยจึงจะหยุด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการพรรณนาถอดรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

(Accidental Random Sampling) จากประชากรคือคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสามชุก จำนวน 400 คน จากทั้งหมด 20 ชุมชน เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแล้วนำผลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ โดยใช้การประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวในคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน การประชุมนโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นชุมชนจะมีส่วนแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามาส่วนในการวางแผนคิดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชนหรือคนในชุมชนนั้น มีส่วนร่วมมาแต่ในส่วนของการจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลงหากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือกฎที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว โดยมีข้อเสนอแนะ 1) ส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวให้มากขึ้น 2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนคิดถึงส่วนรวมมากกว่าผลทางธุรกิจมากขึ้น 3) ภาครัฐเข้ามามีบทบาทหรือส่งเสริม ช่วยเหลือให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่สืบทอดหรือดูแลพื้นที่ลดน้อยลง 4) ส่งเสริมให้คนในชุมชนตระหนักและเข้าใจถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น

กฤติยา สมศิลา และ กนกกานต์ แก้วนุช (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนน อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนนในอำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนน อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ชุมชน เยาวชนและประชาชนชุมชนบ้านโนน จำนวน 400 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเลือกใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า เมื่อชุมชนบ้านโนนมีปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงจะส่งผลให้ผลการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโนนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย

เบญจวรรณ สุจริต และ ชัชชัย สุจริต ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดอุดรธานี งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนางพญา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดอุดรธานี และ 2) สร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอดำรงวิทยารมย์ จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในตำบลนางพญา ผู้นำชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลอำเภอท่าปลา นักวิชาการด้านการบริหารจัดการ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเด็นการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าครบทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ พื้นที่ ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีชื่อเสียง ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลาจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและชุมชน การสนับสนุนและส่งเสริมในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากสถาบันการศึกษา การพัฒนาผู้นำและคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและในจังหวัดใกล้เคียง และการประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

พระสาธิต ฐิตวิริโย (สุตเทศ) พระครูนิวิฐศีลขันธ และพระราชรัตนเวที (2562) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่ออำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหลักการบริหารนิยธรรม 7 และการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่ออำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร 3. นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 372 คน วิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานโดยวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน วิเคราะห์ผลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดการท่องเที่ยว 5A's ในตำบลท่าพ่อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหลักการบริหารนิยธรรม 7 และการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่ออำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันเป็นคู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (Pearson Correlation (r) = 0.74**) 3. แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ่ออำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจชุมชนควรมีส่วนร่วมสร้างแลนด์มาร์คในจุดท่องเที่ยวพัฒนาประเพณีวัฒนธรรมให้เด่นชัด รักษาความ

สะอาด และอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ 2) ด้านการเข้าถึง ชุมชนควรมีส่วนร่วมจัดทำแผนที่เส้นทาง ประชาสัมพันธ์ คู่มือระบบสาธารณูปโภค ระบบอินเทอร์เน็ต และการปรับปรุงทัศนียภาพ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชนควรมีส่วนร่วมจัดตั้งแหล่งให้ข้อมูลข่าวสาร ทำป้ายบอกเส้นทาง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างทางลาด และห้องน้ำคนพิการและจัดตั้งร้านขายของฝาก 4) ด้านที่พัก ชุมชนควรมีส่วนร่วมรักษาสีแวดล้อมสร้างโฮมสเตย์แบบครัวเรือน รักษาถิ่นโอวาทชีวิตรวมเป็นชนบท ดูแลความสะอาดในที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านกิจกรรม ชุมชนควรมีส่วนร่วมจัดประชุม ปรึกษากันมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี มีการสร้างความสามัคคี มีการประเพณีผล และมีการจัดกิจกรรม ในขณะที่การนำหลักการบริหาร 7 มาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นและทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวชมมากยิ่งขึ้น

จตุมา พันธุ์ช่วง (2559) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรังปัญหา อุปสรรคต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรังและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยปัจจัยที่มีระดับสูงสุดคือปัจจัยด้านประชาชนมีสำนึกต่อปัญหา ส่วนปัญหาอุปสรรคต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับกลไกภาครัฐทั้งในระบบนโยบาย มาตรการขาดโอกาสแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมลงมติเพื่อสร้างนโยบายในการแก้ไขปัญหา ปัจจัยด้านประชาชนมีสำนึกต่อปัญหา ประชาชนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและประโยชน์ร่วม ปัจจัยด้านนักพัฒนาและองค์กรพัฒนา ประชาชนขาดการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารและปัจจัยจูงใจ การได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ขาดความสามัคคีไม่ค่อยเห็นถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมโดยมีข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับกลไกภาครัฐทั้งในระบบนโยบายมาตรการ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและในการพัฒนาปัจจัยด้านประชาชนมีสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ร่วม สร้างกิจกรรม

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อให้เกิดความสามัคคี สัมพันธภาพมากขึ้นในชุมชนปัจจัย ด้านนักพัฒนาและองค์กรพัฒนา ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลข่าวสารและปัจจัยจูงใจ การได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่น กับชุมชน

อภิเดช สิทธิพรหม และเทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2561) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วม (3) ความสัมพันธ์ของปัจจัยจูงใจกับการมีส่วนร่วม (4) ความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาลกับการมีส่วนร่วม โดยประชากรที่ใช้ในศึกษา คือ ประชาชนทั่วไปและผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลรอบเมือง จำนวน 15,958 คน กลุ่มตัวอย่าง 390 คนและผู้นำชุมชน 10 คน ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการทดสอบ T-test (Independence Samples) F-test (One way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation) ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 (2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นปัจจัยด้านเพศ (3) ปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (4) หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชนิจฐา ชัยปิล, สามารณ อัยกร และ ละมัย รมเย็น (2563) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ .811 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ร้อยละ 80.90 4. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐควรจัดส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย ตามกำลังความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดแสดงวัฒนธรรมและกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน จัดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ไชยา ยิ้มวิไล, สุรัชย์ ศิริไกร และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2562) ได้ทำการศึกษางานวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้นำชุมชน/หมู่บ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 325 คน กำหนดขนาดด้วยโปรแกรม G*Power 3.1.9.2 เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการได้รับประโยชน์ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับน้อย

และด้านการวางแผน พบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ ปัจจัยความโปร่งใสของหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และปัจจัยความร่วมมือในชุมชน

ธวัชชัย ปิยนนทยา (2555) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนเขตสาทร กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น การเก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการปรับปรุงทางภาษาจากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.8528 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ และค่าไคสแคว ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ การดำรงตำแหน่งการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงานในชุมชน และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจ ได้แก่ การมีโอกาสเข้าร่วมการประมูลงานของชุมชน ได้รับประโยชน์จากโครงการชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างและงานก่อสร้างของชุมชน หน้าที่ของทุกคนตามกฎหมายที่ต้องพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีโอกาสเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน มีโอกาสก้าวหน้าทางการเมือง ได้รับความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานทางราชการมักจะได้รับเชิญเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตสาทรไปร่วมงานกับเขตอื่น และมีโอกาสได้รับเชิญเป็นประธานทำงานในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ

กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย (2562) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้งจังหวัดสมุทรปราการการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) เพื่อ

วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านบางน้ำผึ้งทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 400 คน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุด (OLS) และการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น (2SLS) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหาว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และก่อให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการวิจัยสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผลมีอิทธิพลทางบวกกับความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยความพร้อมของชุมชน ความผูกพันต่อชุมชน และกรอบนโยบายการท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามแต่ละปัจจัย พบว่า ความพร้อมของชุมชน ทุกตัวแปรล้วนมีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนความผูกพันต่อชุมชน มีเพียงแค่ด้านความพึงพอใจในชุมชนและความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายของชุมชนที่มีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน สุดท้ายเป็นกรอบนโยบายการท่องเที่ยว ทุกตัวแปรล้วนมีอิทธิพลทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัจจัยความพร้อมของชุมชน และความผูกพันต่อชุมชนมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายที่จะสร้างความพร้อมของชุมชนและความผูกพันต่อชุมชนเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถที่จะทำให้เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ แต่จะต้องคำนึงถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นทั้งก่อนและระหว่างดำเนินการเพิ่มระดับความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนควรที่จะให้ความสำคัญกับสร้างความพร้อมของชุมชนและความผูกพันให้กับสมาชิกในชุมชนที่จะผลักดันให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและผลประโยชน์ของส่วนรวมที่จะได้รับ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้ามาช่วยกันทำงานเพื่อชุมชน ทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

สมคิด ศรีสิงห์ (2558) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชน เขตเทศบาลนครพิษณุโลก 2) ศึกษา กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยคือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและดัดแปลงจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมของเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นความโปร่งใสภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสารความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล

รติรัตน์ เสาร์ทอง (2562) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำและปัจจัยความผูกพันต่อชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 2 กลุ่ม คือ (1) ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลอุ้มทองและเทศบาลตำบลท่าวุ้ง อำเภอบางแพ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 394 คน และ (2) ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลจากการศึกษา พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ความผูกพันต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ณ พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับสูงทุกด้าน (2) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและความผูกพันต่อชุมชนส่งผลในทิศทางบวกความผูกพันต่อพื้นที่พิเศษเมืองโบราณในภาพรวมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ (3) ปัจจัยภาวะผู้นำและปัจจัยความผูกพันต่อชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางบริหารแบบวางแผน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางใช้ปัญญา ความผูกพันต่อชุมชนด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานของชุมชน และความผูกพันต่อชุมชนด้านความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์กร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในเรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการทบทวนวรรณกรรม จากนั้นนำข้อมูลที่จัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - อำเภอเมือง ได้แก่ หมู่บ้านเมืองรวง ตำบลแม่กรณ์ และหมู่บ้านสันป่าเหียง ตำบลห้วยสัก
 - อำเภอแม่ลาว ได้แก่ หมู่บ้านห้วยसानยาว ตำบลดงมะดะ
 - อำเภอพาน ได้แก่ หมู่บ้านโป่งแดง ตำบลทรายขาว หมู่บ้านห้วยทรายขาว ตำบลแม่ยาว และหมู่บ้านม่วงคำ ตำบลม่วงคำ
 - อำเภอป่าแดด ได้แก่ หมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง
 - อำเภอเชียงแสน ได้แก่ หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว และหมู่บ้านโยนกเชียงแสน ตำบลโยนก
 - อำเภอแม่สาย ได้แก่ หมู่บ้านปางห้า ตำบลเกาะช้าง
 - อำเภอเชียงของ ได้แก่ หมู่บ้านน้ำม้า ตำบลสถาน และหมู่บ้านทุ่งจั่วหน้าด่าน ตำบลสถาน
 - อำเภอแม่จัน ได้แก่ หมู่บ้านสันทางหลวง ตำบลจันจว้าใต้

โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2549:74) ซึ่งสูตรในการคำนวณที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ สูตร

$$n = \frac{P(1 - P)Z^2}{E^2}$$

E2

เมื่อ n แทน ขนาดตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำลังสุ่ม .50

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (ระดับ .05)

E แทน ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่เกิดขึ้น = .05

แทนค่า $n = (.05)(1 - .5)(1.96)^2$

$(.05)^2$

= 384.16

ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อให้ครอบคลุมความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง แล้วดำเนินการกำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม นำมารวบรวมและเลือกข้อมูลที่มีประเด็นเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการสร้างแบบสอบถาม และจึงนำมาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

2) นำเครื่องมือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3) ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำเสนอต่อการตรวจประเมินของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โตนการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น ให้คะแนน 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ กับจุดประสงค์หรือเนื้อหาจากสูตรดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ถ้า IOC มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ราย มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbrach's Alpha Confident) ได้ค่าเท่ากับ .981

5) นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงโครงสร้าง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยจิตใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1) ทำบันทึกมหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามขออนุญาตเก็บข้อมูล
- 2) นำหนังสือและแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ฉบับ
- 3) เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
- 2) วิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของแต่ละด้าน ปัจจัยจิตใจ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความผูกพันและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ยโดยผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของของเบส (Best, 1977) โดยมีสูตรในการหาค่าดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

โดยแบ่งช่วงคะแนนได้ดังนี้

- 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ สามารถระบุทิศทางของความสัมพันธ์ และขนาดของความสัมพันธ์ว่ามีค่าอยู่ในระดับใด โดยพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แทนค่าความสัมพันธ์ที่มีค่าอยู่ระหว่าง +1 และ -1 โดยเครื่องหมายบวกและลบของค่าของ r มีความหมายแตกต่างกัน ค่าความสัมพันธ์จำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ (Evans, 1996) โดยที่

กลุ่มที่ 1 ค่า r มีค่าเข้าใกล้ +1 หมายถึง คู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมากในทิศทางเดียวกัน

กลุ่มที่ 2 ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง คู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมากในทิศทางตรงกันข้าม

กลุ่มที่ 3 ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 0 หมายถึง คู่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 1 ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
0.80 -1.00	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก
0.60 -0.79	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง
0.40 – 0.59	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง
0.20 – 0.39	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ
0.00 – 0.19	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำมาก

จากตารางที่ 1 แสดงระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อบอกระดับความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรโดยการดูผลลัพธ์จากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Structure Equation Modeling: SEM) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) จะต้องไม่เกิน 0.80 (Evans, 1996) นอกจากนี้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์

4) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต (Observed Variable) กับตัวแปรแฝง (Latent Variable) ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันนั้น จะใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้มาแล้ว จากการทบทวนงานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลกรวัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

4.1) การระบุโครงสร้างของปัจจัยแฝง เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องระบุโครงสร้างของตัวแปรแฝงแต่ละตัว โดยศึกษาจากงานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

4.2) การพัฒนาโมเดลการวัด เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องเขียนแผนภาพไดอะแกรมแสดงโมเดลเพื่อทำให้สามารถทดสอบหรือตรวจสอบโดยการยืนยันว่าตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มเดียวกันมีความสัมพันธ์กันและสามารถวัดปัจจัยแฝงได้หรือไม่

4.3) การออกแบบเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นขั้นตอนออกแบบศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้จะต้องเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อที่จะทำให้สามารถคำนวณค่าแปรปรวน และค่าแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ว่าข้อมูลจะต้องอยู่ในรูปแบบของข้อมูลดิบ หรือเมทริกซ์ค่าแปรปรวนและค่าแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้ หรืออยู่ในรูปเมทริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต

ได้ พิจารณาถึงขนาดตัวอย่าง ซึ่งโดยทั่วไปเทคนิค SEM ต้องการตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่จะพิจารณาจากจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (p) โดยที่จำนวนตัวอย่างจะต้องมากกว่าจำนวนค่าแปรปรวน-ค่าแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งมีจำนวน $p(p+1)/2$ นั่นคือ $n > p(p+1)/2$ หรือขนาดตัวอย่างจะเป็น 10-20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ ส่วนสถิติ Hoelter เป็นขนาดตัวอย่างต่ำสุดที่จะยอมรับ H_0 หรือยอมรับว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งต้องมีกลุ่มตัวอย่างต้องมากกว่า 200 หน่วยขึ้นไป นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาถึงวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์อิสระ ซึ่งวิธีการประมาณที่มักนิยมใช้และเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพคือ วิธีความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

4.4) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด (Goodness of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผู้วิจัยใช้ผลลัพธ์จากตารางสถิติ 3 กลุ่ม (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) ดังนี้

ก. กลุ่ม Estimates เป็นกลุ่มที่รวบรวมค่าสถิติทั่วไปที่จะใช้ในการอธิบายค่าต่าง ๆ ของโมเดล โดยใช้ค่าสถิติค่าความสัมพันธ์และน้ำหนักความสัมพันธ์จากตาราง Regression Weight ที่ค่า p หากค่า $p < 0.05$ แสดงว่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หากค่า $p > 0.05$ แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตาราง Standardized Regression Weight เพื่อทราบค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรและระหว่างตัวแปร

ข. กลุ่ม Modification Indices เป็นกลุ่มที่แสดงค่า M.I. จากตาราง Covariance's เพื่อปรับแต่งองค์ประกอบให้ผ่านเกณฑ์และสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยแนวทางการปรับแต่งองค์ประกอบจะดำเนินการจากคู่ที่โปรแกรมพบว่าค่าความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ละคู่ก่อน แล้วสังเคราะห์ใหม่ ถ้าองค์ประกอบยังไม่ผ่านเกณฑ์ จะปรับแต่งจากตัวแปรคู่ที่โปรแกรมพบว่าค่าคลาดเคลื่อนรองลงมาไปตามลำดับ ซึ่งวิธีการปรับแต่งองค์ประกอบในสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มี 3 วิธี ได้แก่ (1) วิธีตัดตัวแปรบางตัวออกไป โดยเลือกตัดตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักตัวแปร (Factor Loading) น้อยออกไป โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักตัวแปรต่ำสุดที่จะต้องตัดออกคือมีค่าน้อยกว่า .35 เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างเกิน 250 หน่วย ซึ่งถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Hair, Black, Babin, Anderson & Tatham, 2006) (2) วิธียุบรวมตัวแปรโดยเลือกรวมตัวแปรในคู่ที่มีค่า M.I. สูง แล้วสร้างตัวแปรใหม่แทน (3) วิธีการเชื่อมเส้นลูกศร โดยเพิ่มเส้นลูกศรแบบสองหัวเชื่อมระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนคู่ที่มีค่า M.I. มากที่สุด เพราะการเพิ่มเส้นลูกศรจะทำให้ค่าพารามิเตอร์เพิ่มและทำให้ค่า df ลดลง เมื่อค่า df ลดลงจะมีผลทำให้ค่าสถิติดีขึ้น

ค. กลุ่ม Model Fit เป็นกลุ่มที่แสดงค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าโมเดลผ่านเกณฑ์หรือไม่ และเป็นการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีทดสอบความเหมาะสมของโมเดล (Model Fit) และเพื่อชี้ว่า

โมเดลนั้น ๆ มีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยใช้ค่าดัชนีทดสอบความเหมาะสมของโมเดลจากตารางที่ 3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

GOF Test	Name	Cut-off Value	References
p	Probability value	> .05	Carmines & Mclver
χ^2/df	Normed Chi-square	< 3	(1981) Ullman (2001)
CFI	Comparative fit index	$\geq .95$	Carlson & Mulaik (1993)
TLI	Tucker-Lewis index	$\geq .95$	Hu & Bentler (1998)
RMSEA	Root mean square error of approximation	< .06	Yu (2002)
HOELTER	Hoelter's critical N (at a confidence level of 95%)	≥ 200	Hoelter (1983)

ที่มา ปรับปรุงจาก Kumsuprom (2010, p. 184)

จากตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ค่าดัชนีทั้ง 7 รายการ ได้แก่ (χ^2) /df, p, CFI, TLI, RMSEA และ HOELTER มาทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดของแต่ละค่า ดังนี้

ค่าไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่าสถิติไคสแควร์มีค่าสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรืออีกนัยหนึ่ง คือ โมเดลตามสมมติฐานยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยต้องดำเนินการปรับโมเดลต่อไปจนค่าสถิติไคสแควร์ที่ทดสอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) มากกว่า 0.05 จึงแสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (Chi-Square Statistic Comparing The Tested Model and The Independent Model With The Saturated Model: χ^2/df) ค่า χ^2/df เป็นค่าไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2)หารด้วยค่า degrees of freedom โดยทั่วไปแล้วค่าที่ได้ที่น้อยกว่า 3 จะเป็นค่าที่ดีและค่าที่เข้าใกล้หรือเท่ากับ 0 จะเป็นค่าที่ดีที่สุด

ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) จะพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ โดยค่า CFI อยู่ระหว่าง 0 และ 1 และหากค่า CFI มีค่าดัชนีมากกว่า 0.95 เป็นระดับที่โมเดลควรถูกยอมรับ

ค่า Tucker-Lewis Index: TLI โดยค่า TLI อยู่ระหว่าง 0-1 และหากค่า TLI มีค่าดัชนีมากกว่า 0.95 จะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่อนข้างมาก

ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไคสแควร์ว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงนั้นไม่สอดคล้องกับความจริง RMSEA ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.05-0.08 หรือน้อยกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าที่เข้าใกล้ 0 ถือว่าเป็นค่าที่ดีที่สุด

HOELTER คือค่าขนาดตัวอย่างต่ำสุดที่จะยอมรับ H_0 ที่ว่าโมเดลที่คาดไว้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่ค่า HOELTER จะต้องเท่ากับหรือมากกว่า 200 จึงจะถือว่าขนาดตัวอย่างมากพอ

สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้น ใช้พิจารณาโมเดลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หากค่าสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดต้องปรับโมเดลใหม่ โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎีและค่าดัชนีปรับแต่งโมเดล (Model Modification Indices) ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์แต่ละตัวทำการปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.5) ผู้วิจัยทำการปรับโมเดลใหม่ (Re-specified Model) หากพบว่าผลการวิเคราะห์แสดงถึงการไม่ยอมรับในโมเดล จะทำการปรับโมเดลตามคำแนะนำของค่า M.I. (Modification Indices) จากนั้นจึงทำการให้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง วิเคราะห์ใหม่อีกครั้ง จนกระทั่งผลการวิเคราะห์เป็นที่ยอมรับ

4.6) แปลผลการวิเคราะห์สถิติที่ได้ เป็นการสรุปผลงานวิจัยตามค่าสถิติที่กำหนดไว้เพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงการวิเคราะห์โดยการบรรยายเชิงพรรณนาต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบผสมผสาน (Mix Method Approach) การวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวัตถุประสงค์ข้อแรกเป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 4) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ทั้งสี่ข้อเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และข้อที่ 5) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยศึกษาแนวคิดจากหัวหน้ากลุ่มของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ในรูปแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย จำนวน 19 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย จำนวน 16 ข้อ และตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย จำนวน 22 ข้อ

โดยผลการวิจัยเรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัย โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

1) ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความกลมกลืนองค์ประกอบแต่ละตัวแปรปัจจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

3) การตรวจสอบความเที่ยงของโมเดล (Measurement model)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

ตอนที่ 4 ข้อมูลของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดข้อมูลดังตารางที่ 3 - 6

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	188	47.0
หญิง	212	53.0
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าเพศผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเพศชาย จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละอายุของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 -30 ปี	51	12.75
31 -40 ปี	68	17.0
41 -50 ปี	180	45.0
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	101	25.25
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าอายุผู้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่ อายุ 41 -50 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และน้อยที่สุด อายุที่น้อยที่สุด 20 -30 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละพื้นที่ในการพักอาศัย

ประเภทของธุรกิจบริการ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอเมือง	90	22.5
อำเภอแม่ลาว	20	5.0
อำเภอพาน	70	17.5
อำเภอป่าแดด	20	5.0
อำเภอเชียงแสน	70	17.5
อำเภอแม่สาย	50	12.5
อำเภอเชียงของ	30	7.5
อำเภอแม่จัน	50	12.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าพื้นที่ในการพักอาศัย ส่วนใหญ่พื้นที่ในการพักอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาอำเภอเชียงแสนและอำเภอพาน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และน้อยที่สุดอำเภอแม่ลาวและอำเภอป่าแดด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความกลมกลืนองค์ประกอบแต่ละตัวแปรปัจจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เป็นการทดสอบความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบตามแนวคิดทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในเบื้องต้นทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง เนื่องจากข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญของการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ตัวแปรต้องมีความสัมพันธ์กัน วัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์องค์ประกอบในการรวมกลุ่มของตัวแปรที่สัมพันธ์กันซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการใช้ KMO and Barlett's Test ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงระดับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ KMO and Barlett's

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.982
Approx. Chi-Square		69041.069
Bartlett's Test of Sphericity	df	2926
	Sig.	.000

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ค่า KMO เท่ากับ .982 มีค่าเข้าใกล้ 1 ทำให้สรุปได้ว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน หรืออาจพิจารณาจาก Barlett's Test นั้นมีค่าประมาณ 69041.069 และค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถจะดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ในลำดับถัดไป

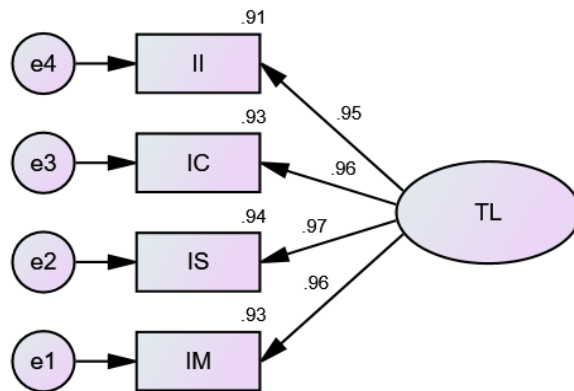
เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย การทดสอบความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบด้วยดัชนีวัดความสอดคล้อง ได้แก่

- 1) ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square)
 - 2) ค่าไค-สแควร์ (relative chi-square)
 - 3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI)
 - 4) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)
 - 5) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative fit index : CFI)
 - 6) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized root mean square residual : Standardized RMR)
 - 7) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)
 - 8) ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยพิจารณานัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading)
 - 9) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error : SE)
- ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างด้วยวิธีการแบบ 4 ขั้นตอน (Four step Approach to Modeling) (Mulaik & Millsap, 2000) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาโมเดล ดังนี้
- ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างโดยมีขั้นตอนการพัฒนาโมเดล (Anderson & Gerbing, 1988) ดังนี้
- ขั้นตอนแรก ความตรงเชิงสภาวะสันนิษฐาน (Convergent Validity) เป็นระดับของความคล้าคลึงกันของแบบวัดที่ควรจะคล้ายคลึงตามทฤษฎี
- ขั้นตอนที่สอง ความตรงเชิงจำแนก (Disciminant Validity) ทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่ละคู่เพื่อตรวจสอบความแตกต่าง
- ขั้นตอนที่สาม ตรวจสอบโมเดลการวัด (Measurement model) ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรในโมเดล
- ขั้นตอนที่สี่ วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural model) พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยดูจากค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้น และความสมเหตุสมผลของขนาดและทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้น ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

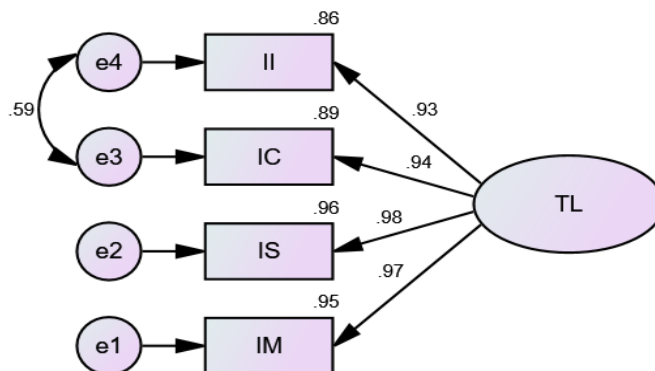
ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความกลมกลืนองค์ประกอบแต่ละตัวแปรปัจจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร รายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 4.5 และได้ทำการวาดโมเดลตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยดังกล่าว พร้อมทั้งระบุค่าสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการประมวลผลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) มีผลลัพธ์ดังภาพที่ 1 และได้ทำการคำนวณหาผลลัพธ์ทางสถิติ ผลการคำนวณปรากฏดังตารางที่ 4.5

แบบจำลองก่อนปรับปรุงโมเดล (ก)

แบบจำลองหลังปรับปรุงโมเดล (ข)

ภาพที่ 1 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังปรับปรุงโมเดล

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยทำการวาดโมเดลของปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ และเมื่อทำการคำนวณแล้วได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 7 พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .05 ตามที่ได้กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 156.021 ค่า CFI เท่ากับ .955 ค่า TLI เท่ากับ .865 ค่า RMSEA เท่ากับ .016 และค่า HOELTER เท่ากับ 20 ซึ่งค่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดล โดยทำการลากลูกศร 2 หัวเชื่อมตัวแปรที่มีค่าดัชนีการปรับ (M.I) มากสุด แล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ จนกว่าโมเดลจะกลมกลืน โดยพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีน้ำหนักเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังภาพที่ 4.1 หลังจากปรับโมเดลแล้ว ผลการคำนวณพบว่า ค่า p มีค่าเท่ากับ .595 ค่า χ^2/df เท่ากับ .283 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.001 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 6780 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่ามีค่าเกิน 0.35 ทุกปัจจัย ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 7 จึงสรุปได้ว่าโมเดลที่ปรับปรุงใหม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

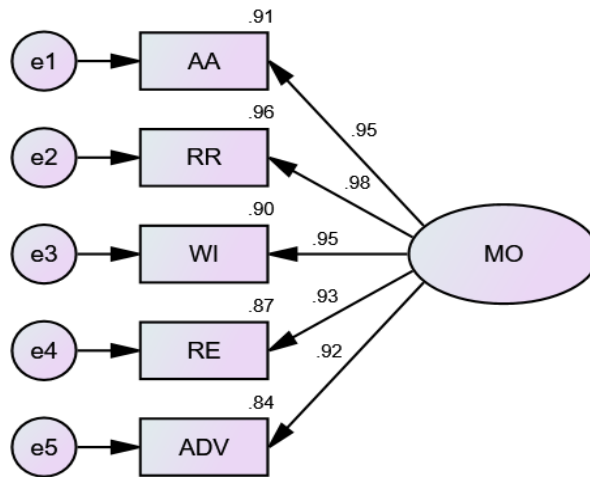
ตารางที่ 7 ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลในปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Indicator	Factor		Standardised Regression Weights (λ)		Squared Multiple Correlation (R ²)		Model Fit			Cut-off Value Requirement
			Before	After	Before	After	Indices	Before	After	
II	<---	TL	.954	.930	.910	.864	χ^2/df	156.021	.283	< 3
IC	<---	TL	.965	.944	.931	.890	p	0	.595	> .05
IS	<---	TL	.968	.980	.938	.960	CFI	.955	1.00	≥ .95
IM	<---	TL	.964	.973	.929	.947	TLI	.865	1.001	≥ .95
							RMSEA	.016	0	< 0.8
							HOELTER	20	6780	≥ 200
							P=0.05			

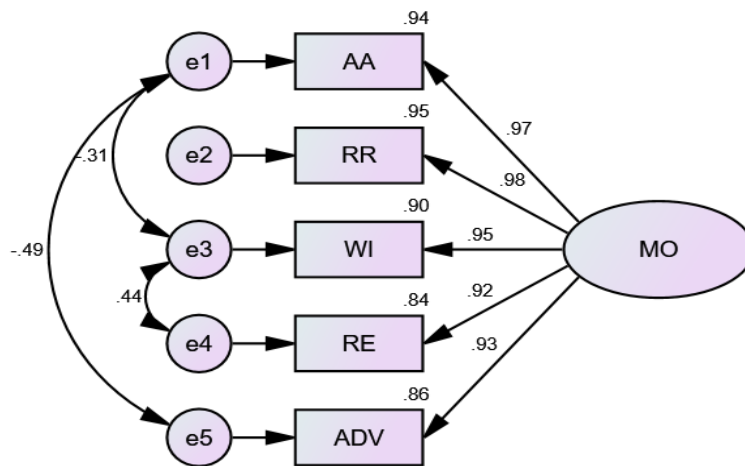
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจ

จากการศึกษาปัจจัยจิตใจ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร รายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 8 และได้ทำการวาดโมเดลตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยดังกล่าว พร้อมทั้งระบุค่าสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการประมวลผลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ

ของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) มีผลลัพธ์ดังภาพที่ 2 และได้ทำการคำนวณหาผลลัพธ์ทางสถิติ ผลการคำนวณปรากฏดังตารางที่ 8

แบบจำลองก่อนปรับปรุงโมเดล (ก)

แบบจำลองหลังปรับปรุงโมเดล (ข)

ภาพที่ 2 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจ

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยทำการวาดโมเดลของปัจจัยด้านจิตใจ เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ และเมื่อทำการคำนวณแล้ว ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 8 พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .05 ตามที่ได้กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลไม่กลมกลืน

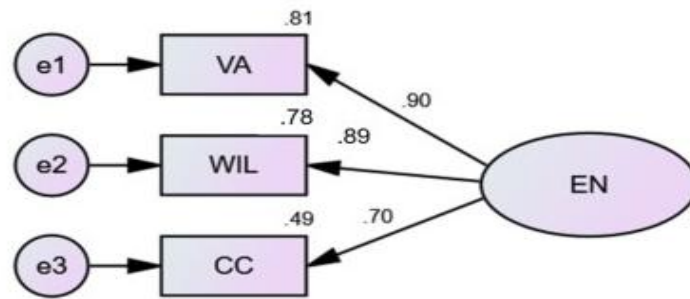
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 30.898 ค่า CFI เท่ากับ .963 ค่า TLI เท่ากับ .926 ค่า RMSEA เท่ากับ .245 และค่า HOELTER เท่ากับ 36 ซึ่งค่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดล โดยพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีน้ำหนักเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงปรับโมเดลโดยการลากลูกศร 2 หัวเชื่อมตัวแปรที่มีค่าดัชนีการปรับ (M.I) มากสุด แล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ จนกว่าโมเดลจะกลมกลืน ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังภาพที่ 4.2 หลังจากปรับโมเดลแล้ว ผลการคำนวณพบว่า ค่า p มีค่าเท่ากับ .072 ค่า χ^2/df เท่ากับ 2.627 ค่า CFI เท่ากับ .999 ค่า TLI เท่ากับ .996 ค่า RMSEA เท่ากับ .057 และค่า HOELTER เท่ากับ 569 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาคุณค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่ามีค่าเกิน 0.35 ทุกปัจจัย ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 8 จึงสรุปได้ว่าโมเดลที่ปรับปรุงใหม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลในปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจ

Indicator	Factor	Standardised Regression Weights (λ)		Squared Multiple Correlation (R2)		Model Fit			Cut-off Value Requirement	
		Before	After	Before	After	Indices	Before	After		
AA	<---	MO	.954	.969	.910	.938	χ^2/df	30.898	2.923	< 3
RR	<---	MO	.978	.977	.957	.954	p	0	.072	> .05
WI	<---	MO	.951	.947	.905	.896	CFI	.963	.999	$\geq$.95
RE	<---	MO	.930	.917	.866	.840	TLI	.926	.996	$\geq$.95
ADV	<---	MO	.918	.927	.842	.859	RMSEA	.245	.57	< 0.8
							HOELTER	36	569	$\geq$ 200
							P=0.05			

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพัน

จากการศึกษาปัจจัยด้านความผูกพัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร รายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 9 และได้ทำการวาดโมเดลตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยดังกล่าว พร้อมทั้งระบุค่าสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการประมวลผลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) มีผลลัพธ์ดังภาพที่ 3 และได้ทำการคำนวณหาผลลัพธ์ทางสถิติ ผลการคำนวณปรากฏดังตารางที่ 9

แบบจำลองโมเดล (ก)

ภาพที่ 3 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพัน

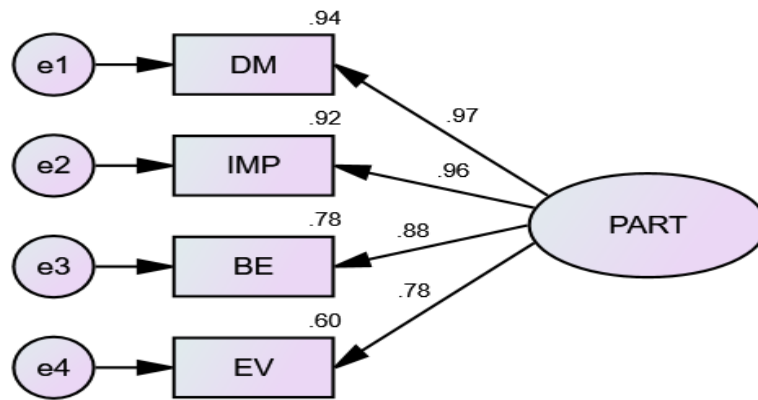
จากภาพที่ 3 ผู้วิจัยทำการวาดโมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพันเพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ และเมื่อทำการคำนวณแล้วได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 9 พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ .706 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 ตามที่ได้กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ .142 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.002 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 13500 ซึ่งค่าที่กำหนดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่ามีค่าเกิน 0.35 ทุกปัจจัย ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 9 จึงสรุปได้ว่าโมเดลที่ปรับปรุงใหม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 9 ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านความผูกพัน

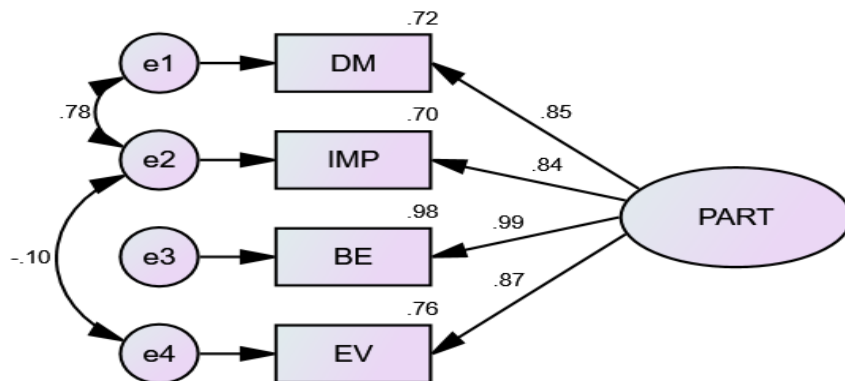
Indicator	Factor	Standardised Regression Weights (λ)		Squared Multiple Correlation (R^2)		Model Fit		Cut-off Value Requirement	
		Before	After	Before	After	Indices	Before	After	
VA	<--- EN	.898	-	.807	-	χ^2/df	.142	-	< 3
WIL	<--- EN	.899	-	.787	-	p	.706	-	> .05
CC	<--- EN	.697	-	.486	-	CFI	1	-	$\geq .95$
						TLI	1.002	-	$\geq .95$
						RMSEA	0	-	< 0.8
						HOELTER	13500	-	≥ 200
						P=0.05			

4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร รายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 10 และได้ทำการวาดโมเดลตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยดังกล่าว พร้อมทั้งระบุค่าสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการประมวลผลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) มีผลลัพธ์ดังภาพที่ 4 และได้ทำการคำนวณหาผลลัพธ์ทางสถิติ ผลการคำนวณปรากฏดังตารางที่ 10

แบบจำลองก่อนปรับปรุงโมเดล (ก)

แบบจำลองหลังปรับปรุงโมเดล (ข)

ภาพที่ 4 แบบจำลองการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากภาพที่ 4 ผู้วิจัยทำการวาดโมเดลของปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ และเมื่อทำการคำนวณแล้วได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 10 พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .05 ตามที่ได้กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 128.147 ค่า CFI เท่ากับ .893 ค่า TLI เท่ากับ .679 ค่า RMSEA เท่ากับ .505 และค่า HOELTER เท่ากับ 12 ซึ่งค่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดลโดยการลากลูกศร 2 หัวเชื่อมตัวแปรที่มีค่าดัชนีการปรับ (M.I) มากสุด แล้วทำการวิเคราะห์ใหม่ จนกว่าโมเดลจะกลมกลืน ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังภาพที่ 4.4 หลังจากปรับโมเดลแล้ว ผลการคำนวณพบว่า ค่า p มีค่าเท่ากับ .584 ค่า χ^2/df เท่ากับ .300 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.002 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 6397 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาคุณค่าน้ำหนักปัจจัย พบว่ามีค่าเกิน 0.35 ทุกปัจจัย ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังตารางที่ 10 จึงสรุปได้ว่าโมเดลที่ปรับปรุงใหม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

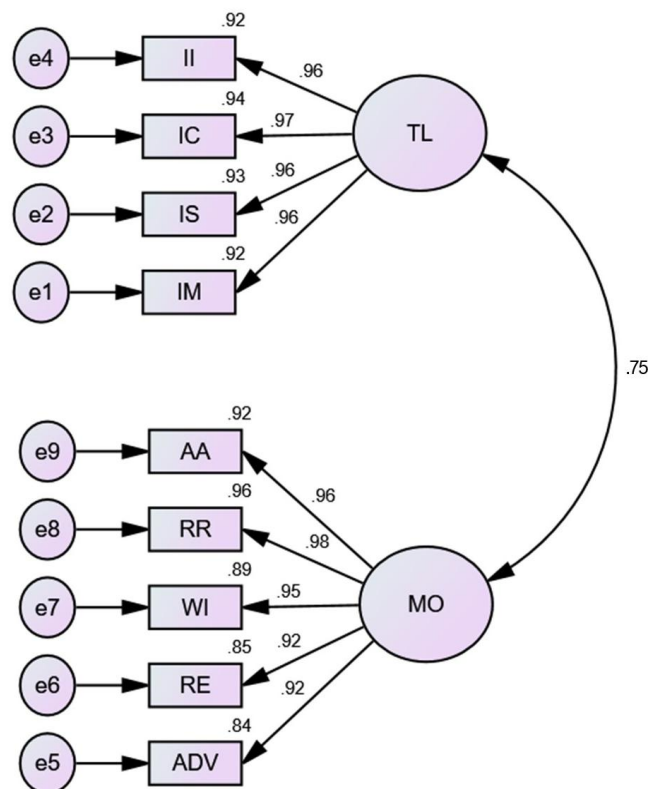
ตารางที่ 10 ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Indicator	Factor	Standardised Regression Weights (λ)		Squared Multiple Correlation (R^2)		Model Fit			Cut-off Value Requirement	
		Before	After	Before	After	Indices	Before	After		
DM	<---	PART	.970	.848	.940	.719	χ^2/df	128.147	.300	< 3
IMP	<---	PART	.948	.838	.898	.702	p	0	.584	> .05
BE	<---	PART	.886	.991	.785	.982	CFI	.893	1	$\geq$.95
EV	<---	PART	.831	.872	.691	.760	TLI	.679	1.002	$\geq$.95
							RMSEA	.505	0	< 0.8
							HOELTER	12	6397	$\geq$ 200
							P=0.05			

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยกับ (1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) (2) ด้านจิตใจ (MO) (3) ด้านความผูกพัน (EN) และ (4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART) ได้ดำเนินการวิเคราะห์เป็นรายด้าน ดังนี้

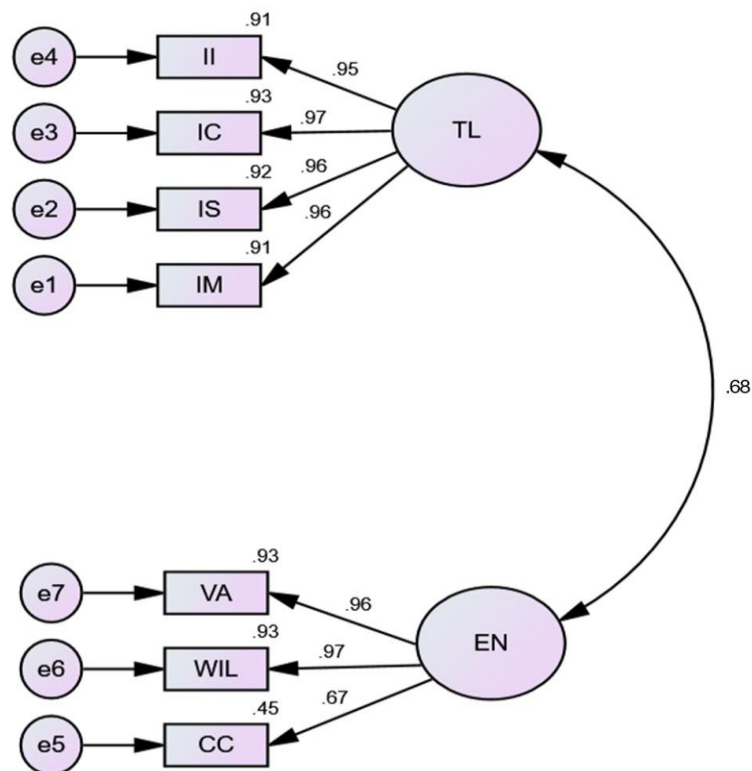
1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านจิตใจ (MO)

ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านจิตใจ (MO)

ภาพที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านจิตใจ (MO) เท่ากับ 0.75 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบนัยสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.80 ทำให้คาดว่าจะไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

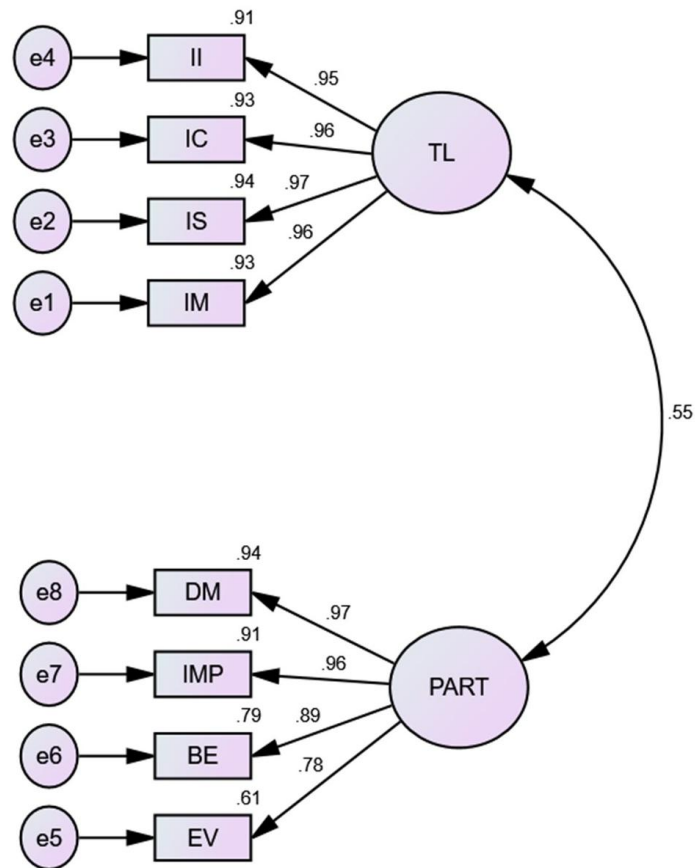
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)

ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)

ภาพที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN) เท่ากับ 0.68 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบนัยสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.80 ทำให้คาดว่าจะไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

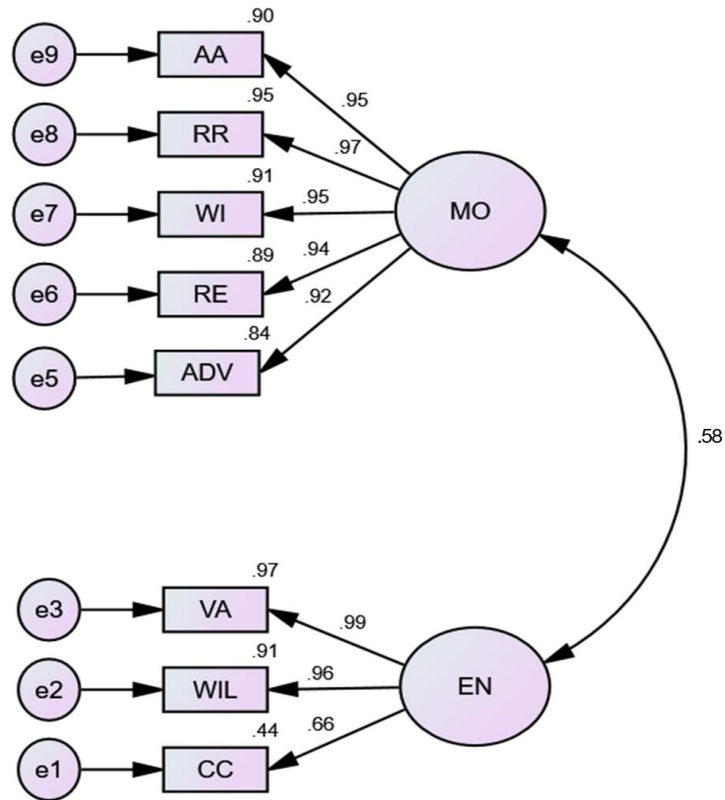
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART) เท่ากับ 0.64 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบนัยสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.55 ทำให้คาดได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

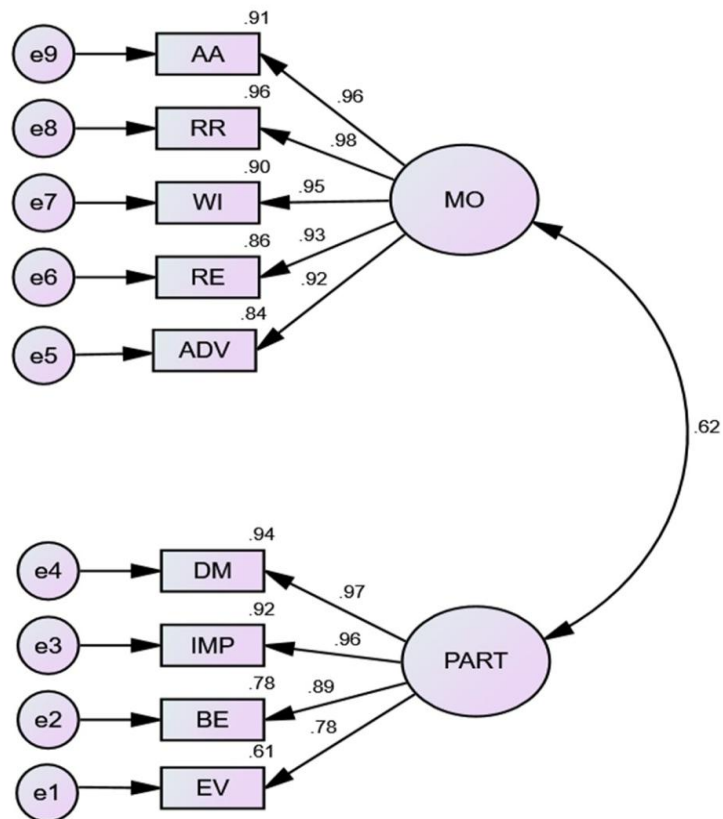
4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านจิตใจ (MO) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)

ภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านจิตใจ (MO) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN)

ภาพที่ 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านจิตใจ (MO) กับตัวแปรด้านความผูกพัน (EN) เท่ากับ 0.58 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบมีค่าสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.80 ทำให้คาดว่าจะไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

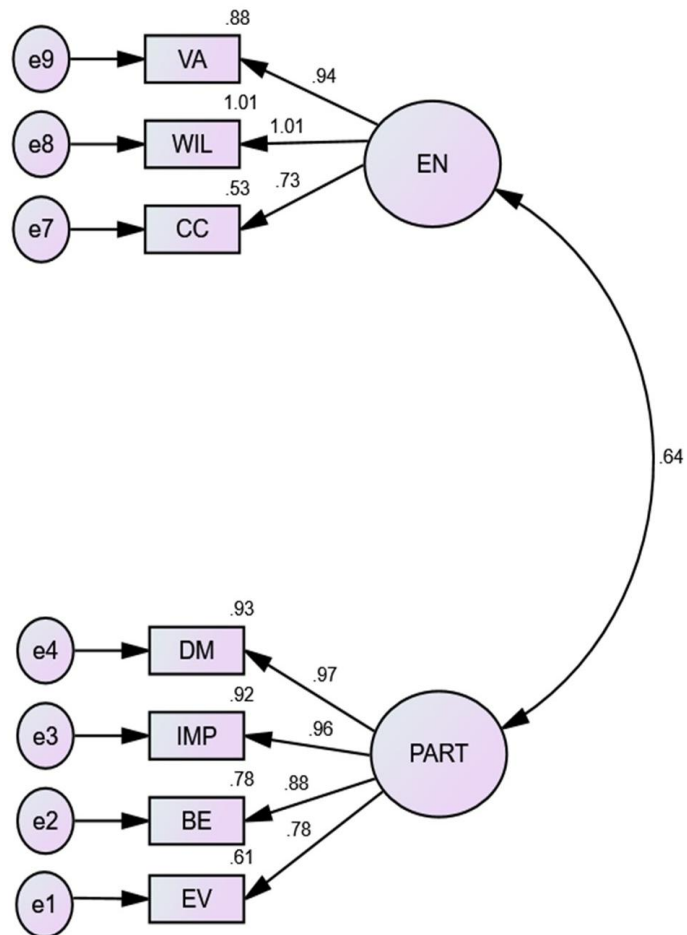
5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตใจ (MO) กับตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตใจ (MO) กับตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยจิตใจ (MO) กับตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART) เท่ากับ 0.62 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบนัยสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.80 ทำให้คาดได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

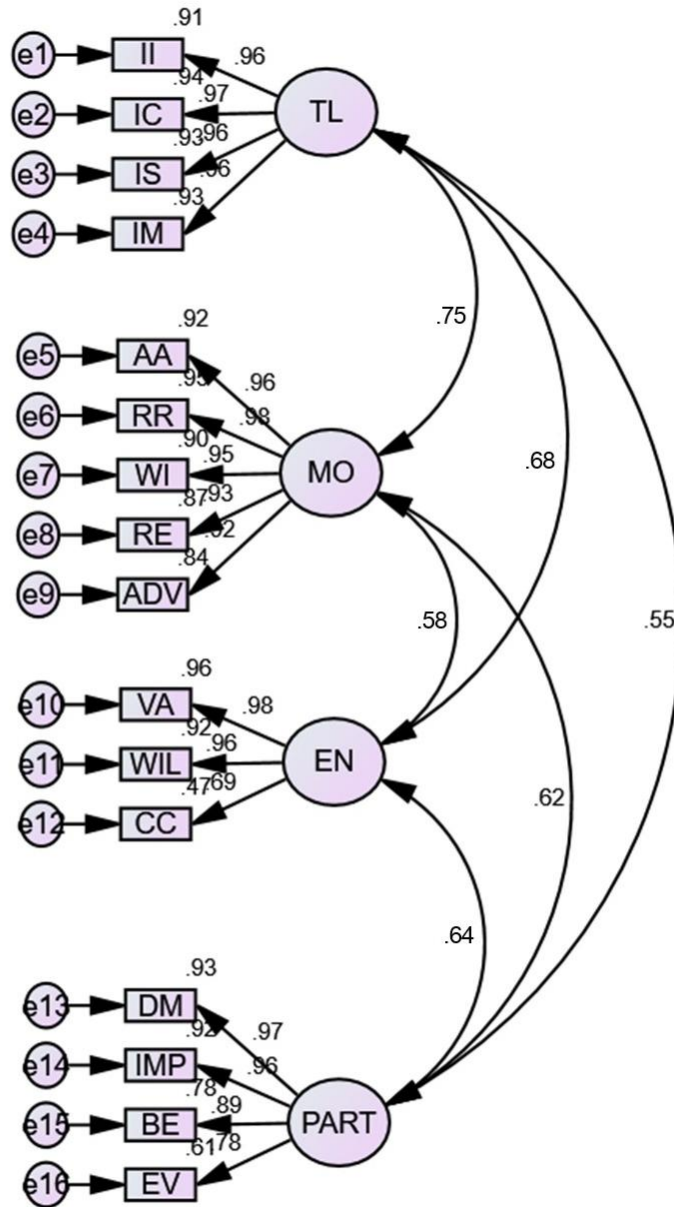
6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านความผูกพัน (EN) กับตัวแปรปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความผูกพัน (EN) กับตัวแปรปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART)

ภาพที่ 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านความผูกพัน (EN) กับตัวแปรปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (PART) เท่ากับ 0.64 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบนัยสำคัญมีค่าไม่เกิน 0.80 ทำให้คาดได้ว่าจะไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

การตรวจสอบความเที่ยงของโมเดล (Measurement model)

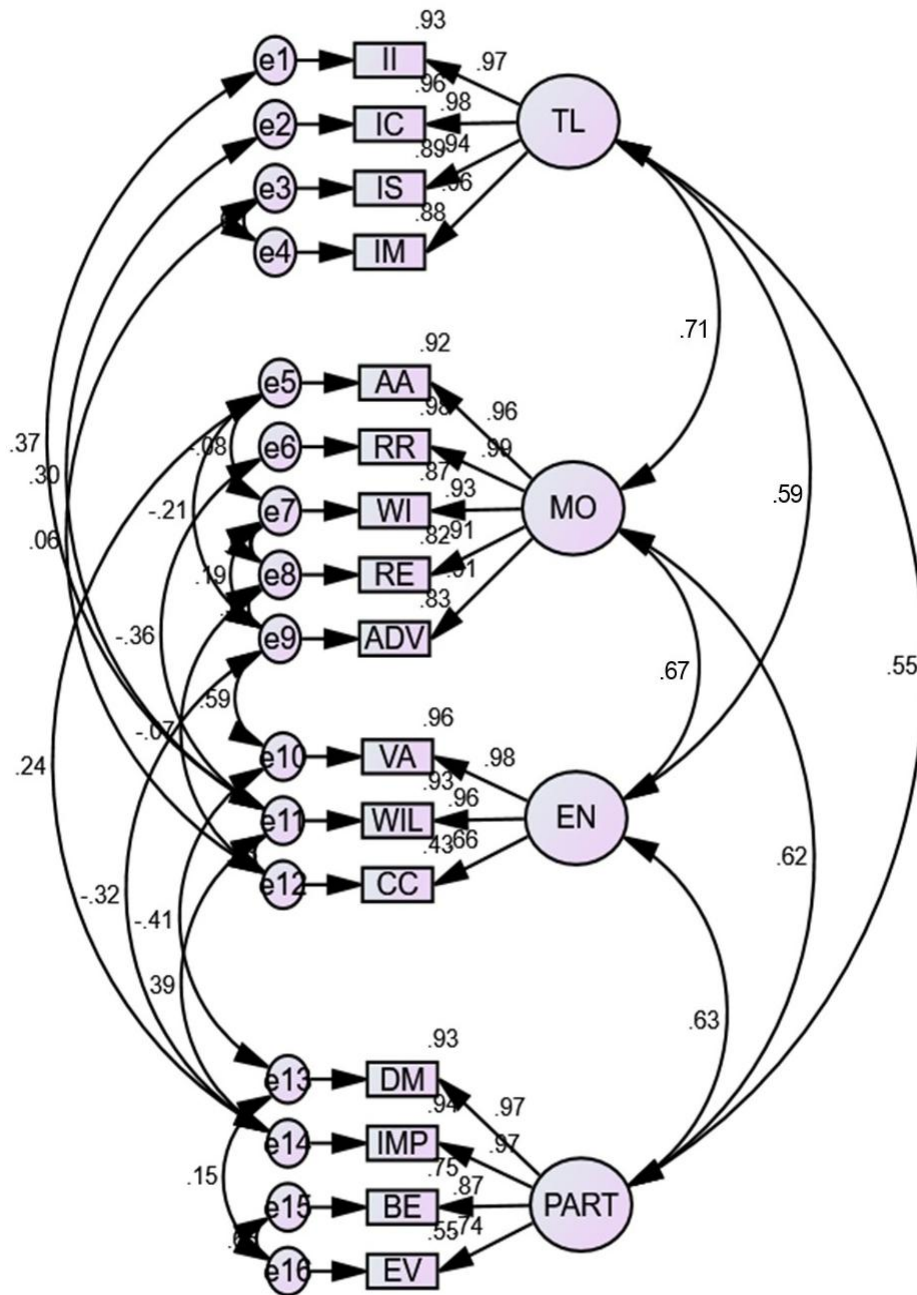

ภาพที่ 11 ผลการตรวจสอบความเที่ยงของโมเดลก่อนปรับปรุง

ตารางที่ 11 ค่าความสอดคล้องของโมเดลก่อนการปรับปรุง

Indicator		Factor	Standardised Regression Weights (λ)	Squared Multiple Correlation (R ²)	Indices	Model Fit	Cut-off Value Requirement
IM	<---	TL	.962	.926	χ^2/df	16.722	< 3
IS	<---	TL	.965	.931	p	0	> .05
IC	<---	TL	.968	.937	CFI	.894	≥ .95
II	<---	TL	.956	.914	TLI	.870	≥ .95
ADV	<---	MO	.919	.844	RMSEA	.178	< 0.8
RE	<---	MO	.933	.871	HOELTER	38	≥ 200
WI	<---	MO	.947	.896	P=0.05		
RR	<---	MO	.976	.953			
AA	<---	MO	.958	.918			
CC	<---	EN	.686	.470			
WIL	<---	EN	.961	.924			
VA	<---	EN	.980	.960			
EV	<---	PART	.781	.610			
BE	<---	PART	.885	.784			
IMP	<---	PART	.960	.921			
DM	<---	PART	.966	.933			

จากภาพที่ 11 และ ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่าโมเดลองค์ประกอบ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 เมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 16.722 ค่า CFI เท่ากับ .894 ค่า TLI เท่ากับ .870 ค่า RMSEA เท่ากับ .178 และค่า HOELTER เท่ากับ 38 ซึ่งค่าทั้งหมดไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงต้องปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้นโดยผู้วิจัยได้ปรับโมเดลตามค่าเสนอแนะ จากดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) ดังแผนภาพที่จะแสดงต่อไป

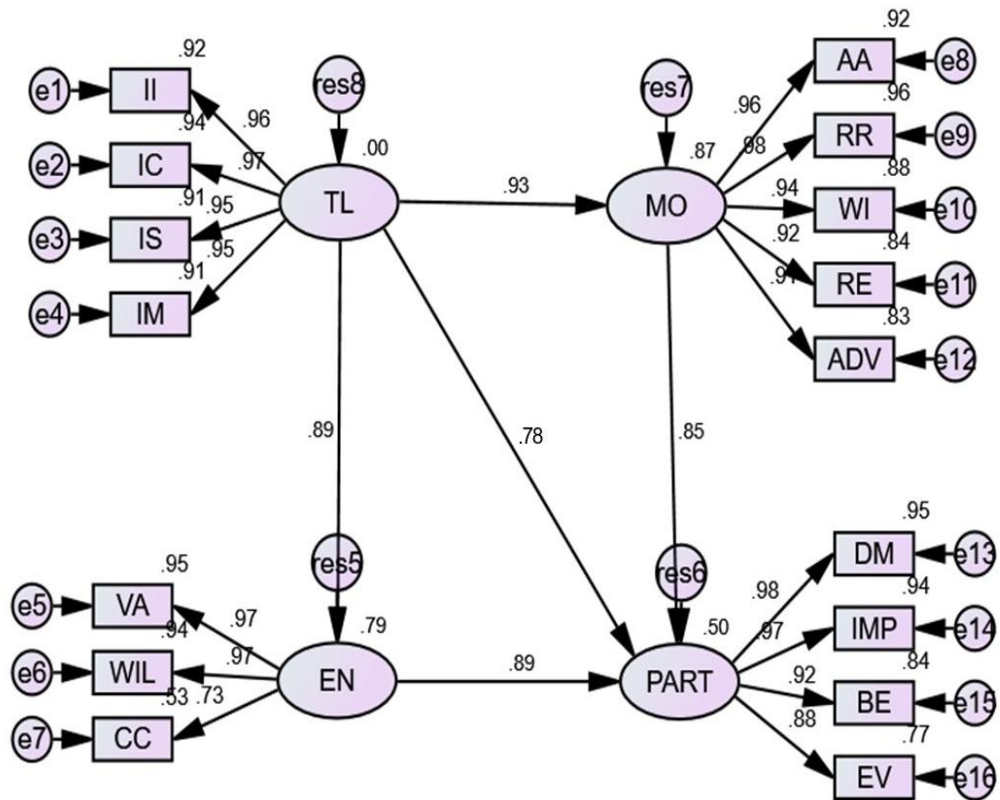
ภาพที่ 12 ผลการตรวจสอบความเที่ยงของโมเดลหลังปรับปรุง

ตารางที่ 12 ค่าความสอดคล้องของโมเดลหลังการปรับปรุง

Indicator		Factor	Standardised Regression Weights (λ)	Squared Multiple Correlation (R ²)	Indices	Model Fit	Cut-off Value Requirement
IM	<---	TL	.958	.878	χ^2/df	2.153	< 3
IS	<---	TL	.943	.889	p	0	> .05
IC	<---	TL	.981	.962	CFI	.995	≥ .95
II	<---	TL	.966	.934	TLI	.990	≥ .95
ADV	<---	MO	.909	.825	RMSEA	.048	< 0.8
RE	<---	MO	.906	.821	HOELTER	301	≥ 200
WI	<---	MO	.934	.873	P=0.05		
RR	<---	MO	.989	.978			
AA	<---	MO	.958	.919			
CC	<---	EN	.659	.434			
WIL	<---	EN	.962	.926			
VA	<---	EN	.981	.963			
EV	<---	PART	.744	.553			
BE	<---	PART	.869	.754			
IMP	<---	PART	.968	.937			
DM	<---	PART	.967	.935			

จากภาพที่ 12 และ ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่าโมเดลองค์ประกอบ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย หลังการปรับปรุง พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่า ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.134 ค่า CFI เท่ากับ .997 ค่า TLI เท่ากับ .993 ค่า RMSEA เท่ากับ .013 และ ค่า HOELTER เท่ากับ 741 ค่าสถิติทั้งหมดผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าโมเดลกลมกลืนกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่าโมเดลองค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงรายกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

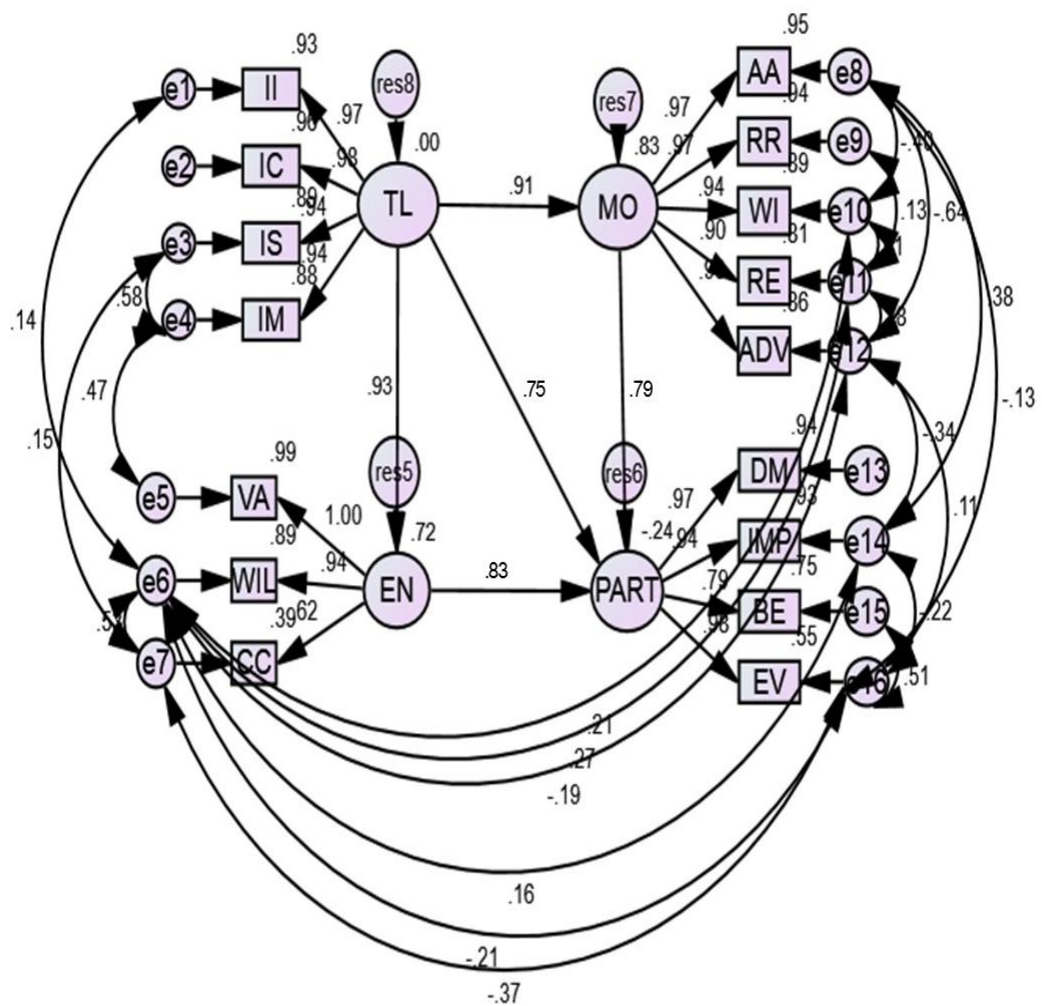
ภาพที่ 13 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ก่อนปรับปรุงโมเดล

ตารางที่ 13 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ก่อนการปรับปรุง

Indicator		Factor	Standardised Regression Weights (λ)	Squared Multiple Correlation (R ²)	Indices	Model Fit	Cut-off Value Requirement
MO	<---	TL	.933	.000	χ^2/df	24.730	< 3
EN	<---	TL	.890	.791	p	0	> .05
PART	<---	MO	.850	.870	CFI	.830	≥ .95
PART	<---	TL	.781	.495	TLI	.803	≥ .95
PART	<---	EN	.891	.948	RMSEA	.218	< 0.8
IM	<---	TL	.953	.939	HOELTER P=0.05	25	≥ 200
IS	<---	TL	.954	.526			
IC	<---	TL	.969	.952			
II	<---	TL	.957	.774			
RR	<---	MO	.979	.843			
WI	<---	MO	.940	.945			
RE	<---	MO	.916	.919			
ADV	<---	MO	.913	.833			
AA	<---	MO	.959	.839			
IMP	<---	PART	.972	.884			
BE	<---	PART	.918	.959			
EV	<---	PART	.880	.916			
DM	<---	PART	.976	.938			
CC	<---	EN	.726	.910			
WIL	<---	EN	.969	.908			
VA	<---	EN	.974	.000			

จากภาพที่ 13 และตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่าโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ .000 และเมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 24.730 ค่า CFI เท่ากับ .830 ค่า TLI เท่ากับ .803 ค่า RMSEA เท่ากับ .218 และค่า HOELTER เท่ากับ 25 ซึ่งค่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าโมเดลยัง

ไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงต้องปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้นโดยผู้วิจัยได้ปรับโมเดลตามคำแนะนำจากดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) ซึ่งได้ผลลัพธ์ ดังภาพที่ 14 หลังจากปรับโมเดลแล้ว ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักปัจจัยมีค่าน้ำหนักเกิน 0.35 ได้ผลลัพธ์ของข้อมูลดังภาพที่จะแสดงต่อไป

ภาพที่ 14 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย หลังปรับปรุงโมเดล

ตารางที่ 14 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มธุรกิจบริการกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังการปรับปรุง

Indicator		Factor	Standardised Regression Weights (λ)	Squared Multiple Correlation (R ²)	Indices	Model Fit	Cut-off Value Requirement
MO	<---	TL	.912	.000	χ^2/df	2.124	< 3
EN	<---	TL	.933	.716	p	0	> .05
PART	<---	MO	.793	.832	CFI	.995	≥ .95
PART	<---	TL	.751	-.241	TLI	.991	≥ .95
PART	<---	EN	.834	.994	RMSEA	.047	< 0.8
IM	<---	TL	.940	.888	HOELTER	305	≥ 200
IS	<---	TL	.944	.389	P=0.05		
IC	<---	TL	.980	.936			
II	<---	TL	.967	.553			
RR	<---	MO	.972	.753			
WI	<---	MO	.942	.932			
RE	<---	MO	.901	.948			
ADV	<---	MO	.930	.864			
AA	<---	MO	.974	.812			
IMP	<---	PART	.942	.888			
BE	<---	PART	.794	.945			
EV	<---	PART	.978	.934			
DM	<---	PART	.967	.961			
CC	<---	EN	.624	.892			
WIL	<---	EN	.943	.883			
VA	<---	EN	.997	.000			

จากภาพที่ 14 และตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มธุรกิจบริการหลังการปรับปรุง พบว่าค่า p มีค่าเท่ากับ 0 เมื่อพิจารณาสถิติอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าค่า χ^2/df เท่ากับ 2.124 ค่า CFI เท่ากับ .995 ค่า TLI เท่ากับ .991 ค่า RMSEA เท่ากับ .047 และ

ค่า HOELTER เท่ากับ 305 ค่าสถิติผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องอิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 4) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ข้อที่ 5) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย และแบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ได้แก่ (1) ด้านความผูกพัน (2) ด้านจิตใจ และ (3) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละด้านมีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละปัจจัยสามารถสรุปรายละเอียดของแต่ละปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านความผูกพัน

จากผลการศึกษาสรุปผลได้ว่าปัจจัยด้านความผูกพันเป็นปัจจัยสำคัญในลำดับแรกของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีตัวแปรที่สำคัญที่สุดได้แก่ ความเชื่อมั่นที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของชุมชน รองลงมาคือ ความเต็มใจ และใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานของชุมชน และความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์กร ตามลำดับ

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านความผูกพัน พบว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้คือ ค่า p มีค่าเท่ากับ .706 ค่า χ^2/df เท่ากับ .142 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.002 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 13500 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดและทฤษฎีที่ได้นำมาใช้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยด้านความผูกพันเพื่อใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้เป็นอย่างดี

2) ด้านจิตใจ

จากผลการศึกษาสรุปผลได้ว่าปัจจัยด้านจิตใจ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในอันดับที่สอง ซึ่งมีตัวแปรที่สำคัญที่สุดได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ รองลงมา ความสำเร็จในงาน ลักษณะงานที่ทำ ความก้าวหน้า และความรับผิดชอบ ตามลำดับ

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านจิตใจ พบว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้คือ ค่า p มีค่าเท่ากับ .72 ค่า χ^2/df เท่ากับ 2.627 ค่า CFI เท่ากับ .999 ค่า TLI เท่ากับ .996 ค่า RMSEA เท่ากับ .057 และค่า HOELTER เท่ากับ 569 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดและทฤษฎีที่ได้นำมาใช้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยด้านจิตใจเพื่อใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้เป็นอย่างดี

3) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากผลการศึกษาสรุปผลได้ว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในลำดับสาม ซึ่งมีตัวแปร

ที่สำคัญที่สุดได้แก่ การกระตุ้นทางปัญญา รองลงมาการสร้างแรงบันดาลใจ การใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านความคาดหวังที่ลูกค้าคาดหวังจะได้รับพบว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้ คือ มีค่า p มีค่าเท่ากับ .595 ค่า χ^2/df .283 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.001 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 6780 ซึ่งค่าทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงให้เห็นว่าแนวคิดและทฤษฎีที่ได้นำมาใช้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้เป็นอย่างดี

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พิจารณารายละเอียดของแต่ละตัวแปร จากผลการศึกษาสรุปผลได้ว่าตัวแปรที่สำคัญที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตามลำดับ

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของความตั้งใจในการซื้อซ้ำของลูกค้าผลิตภัณฑ์เชิงรายแบรนด์ พบว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้คือ ค่า p มีค่าเท่ากับ .584 ค่า χ^2/df เท่ากับ .300 ค่า CFI เท่ากับ 1 ค่า TLI เท่ากับ 1.002 ค่า RMSEA เท่ากับ 0 และค่า HOELTER เท่ากับ 6397 แสดงให้เห็นว่าแนวคิดและทฤษฎีที่ได้นำมาใช้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและเพื่อใช้ในการวัดของความการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้คือ ค่า p มีค่าเท่ากับ 0 ค่า χ^2/df เท่ากับ 2.124 ค่า CFI เท่ากับ .995 ค่า TLI เท่ากับ .991 ค่า RMSEA เท่ากับ .047 และค่า HOELTER เท่ากับ 305 ค่าสถิติทั้งหมดผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาเส้นอิทธิพลจากโมเดล พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านจิตใจ

และด้านความผูกพัน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญโดยพบว่า ด้านความผูกพัน มีอิทธิพลสูงสุด (TE เท่ากับ .834) รองลงมาคือ ด้านจิตใจ (TE เท่ากับ .793) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TE เท่ากับ .834) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านความผูกพัน (DE เท่ากับ .933) และ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอิทธิพลทางตรงต่อด้านจิตใจ (DE เท่ากับ .912) ตามลำดับ โดยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านด้านความผูกพัน (IE เท่ากับ .788) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านด้านจิตใจ (DE เท่ากับ .723) ตามลำดับ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุทั้ง 3 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการซื้อซ้ำของลูกค้าผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์ ได้ร้อยละ 95.5

4. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย มีดังนี้

1) ด้านการจัดการของผู้นำชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็นและพร้อมรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความหลากหลายในกิจกรรมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว

2) ด้านพัฒนาองค์ความรู้แบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การเข้าถึงแหล่งองค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพสำหรับคนในชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้กับคนในชุมชนได้เข้าอบรมในโครงการต่างๆ ของภาครัฐ ที่ได้จัดขึ้นในวาระต่างๆ ไม่ใช่เพียงแค่ผู้นำชุมชนเท่านั้นที่มีโอกาสในการเข้าร่วมในการอบรม เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนได้มีบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

3) ด้านการเป็นต้นแบบที่ดีของผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีความฉลาดทางอารมณ์ มีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และลักษณะในการสื่อสารที่มีการสนทนาที่ชัดเจนรวมถึงการสื่อสารกับคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้เล็งเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม โดยมีความต้องการของคนในชุมชนต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทในด้านงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมให้กับชุมชน อาทิ การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในชุมชนที่มีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสร้างองค์ความรู้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับคนในชุมชน การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับคนในชุมชน เป็นต้น

5) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับชุมชนได้แสดงศักยภาพของชุมชน ในการแสดงออกด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และกิจกรรมในชุมชน โดยการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้นำเสนอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

6) การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐให้มีความครอบคลุมเข้าถึงคนในชุมชน โดยการเพิ่มช่องทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึงสำหรับคนในชุมชน

7) การกระตุ้นแรงจูงใจให้กับคนในชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมของพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการสนับสนุนของผู้นำชุมชนและภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลมาอภิปรายผลโดยเรียงตามประเด็นต่าง ๆ ขององค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย โดยผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย ได้แก่ (1) ด้านความผูกพัน (2) ด้านจูงใจ และ (3) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรียงลำดับความสำคัญ แต่ละด้านมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความผูกพัน การที่ทำให้คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของชุมชน มีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้กำหนดไว้ ความความเชื่อมั่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และคนในชุมชนได้รับผลตอบแทนและผลประโยชน์ที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากความผูกพันต่อชุมชนเป็นความรู้สึกเสมือนเป็นเจ้าของในชุมชนร่วมกัน ทำให้เป็นแรงผลักดันให้สมาชิกปฏิบัติงานในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ Buchanan (1974, p. 540) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย (2562) ที่พบว่า ปัจจัยความพร้อมของชุมชน ความผูกพันต่อชุมชน และกรอบนโยบายการท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชนควรที่จะให้ความสำคัญกับสร้างความพร้อมของชุมชนและความผูกพันให้กับสมาชิกในชุมชนที่จะผลักดันให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและผลประโยชน์ของส่วนรวมที่จะได้รับ และยังสอดคล้องกับ บุษมาศ มาตงามเมือง และพบสุข ชำของ (2562) ที่กล่าวถึงความผูกพันต่อชุมชนของประชาชนบ้านท่าตูมส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในหลายด้าน อาทิ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน และการร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. ด้านจิตใจ การได้รับการยอมรับนับถือโดยการได้รับคำชมเชยจากคนในชุมชนเมื่อมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผู้นำให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของคนในชุมชน เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน โดยกระบวนการดำเนินงานมีการให้กำลังใจจากผู้นำในการมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากพฤติกรรมของคนในชุมชนในการให้เกิดการมีส่วนร่วมต้องใช้แรงกระตุ้น ความพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความกระตือรือร้นของคนในชุมชน ให้เป้าหมายของชุมชนที่กำหนดไว้สำเร็จ เพราะหากคนในชุมชนไม่มีแรงขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมมีส่วนร่วมจะทำให้ชุมชนนั้นไม่มีการพัฒนาในพื้นที่ของตนเองในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าการได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้นำ มีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการยอมรับที่อยู่ในการยกย่องชมเชยในการกระทำของสมาชิก หรือการแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่างๆ การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถเมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จการยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย (Herzberg, 1959) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชัย ปิยนนทยา (2555) ที่พบว่า การมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้รับประโยชน์จากโครงการชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการและงานก่อสร้างของชุมชน หน้าที่ของทุกคนตามกฎหมายที่ต้องพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีโอกาสเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน มีโอกาสก้าวหน้าทางการเมือง ได้รับความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานทางราชการมักจะได้รับเชิญเป็นตัวแทนของประชาชน และมีโอกาสได้รับเชิญเป็นประธานทำงานในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเดช สิทธิพรหม และ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2561) ที่กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ (2558) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผลจะทำให้เกิดพฤติกรรมมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

3. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำมีการกระตุ้นทางปัญญา การคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การกระตุ้นให้สมาชิกตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยว ไม่วิจารณ์ความคิดเห็นของสมาชิกแม้ว่าจะแตกต่างจากความคิดของผู้นำ ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินการกิจกรรมมีการให้กำลังใจสมาชิกและส่งเสริมให้ใช้ความพยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ ผลที่เป็นเช่นนั้นเพราะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการที่ผู้นำแสดงให้เห็นศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ของคนในชุมชน ทำให้ผลที่เกิดขึ้นจากการได้รับอิทธิพลเปลี่ยนแปลงตามด้วยเช่นกัน และยังส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินงานทำให้ผลนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รติรัตน์ เสาร์ทอง (2562)

ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง เป็นการกระตุ้นทางใช้ปัญญาต่อชุมชนด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานของชุมชน และยังสอดคล้องกับ สุดาวดี เตบุญมี (2566) ที่กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถจัดการประสิทธิภาพการบริหารจะต้องทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม ไปถึงการเข้าใจถึงความสลับซับซ้อนและความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะสามารถเตรียมมาตรการและนโยบายในการรับมือและปรับตัวของสมาชิกและองค์กรที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งในปัจจุบันและอนาคตจึงจะทำให้องค์กรนั้นอยู่รอดและประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาอิทธิพลเชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเชียงราย นำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

- 1) การสร้างความผูกพันของคนในชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการสร้างความผูกพันได้นั้นสิ่งสำคัญคนในชุมชนต้องมีการความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายค่านิยมขององค์กร ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ผู้นำควรเป็นต้นแบบของที่ดีเพื่อสร้างการยอมรับ และมีการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมรวมถึงกำหนดวิธีการสื่อสารสำหรับชุมชนในแต่ละบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มคนเป็นที่ยอมรับในชุมชน
- 2) การดำเนินการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ควรเน้นมีการสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อมีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมที่เพียงพอกับการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลข้อเสนอแนะและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) จากการศึกษาปัจจัยการตระหนักรู้ตราผลิตภัณฑ์และความพึงพอใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำของลูกค้าผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์ ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเชียงรายแบรนด์และกลุ่มลูกค้า ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจงในประเภทของธุรกิจเชียงรายแบรนด์
- 2) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัยทั้งหมดที่มีผลต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำของลูกค้าผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์ ควรนำด้านอื่นวิเคราะห์ปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความไว้วางใจในตราสินค้า การสื่อสารตราสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กชกร เดชะคำภู" และ ทิพาภรณ์ หอมดี. (2560). กลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่สาธารณะ “หาดแห่” เกาะกลางแม่น้ำโขง. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 9 (5), 347-360.
- กฤติยา สมศิลา และ กนกกานต์ แก้วนุช. (2561). ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนอำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(1), 103-122.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้งจังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนิจฐา ชัยบิล สามารถ อัยกร และ ละมัย ร่มเย็น. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 17(79), 158-170.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวกรณีศึกษา อำเภอนิคมบ่งศรี จังหวัดสิงห์บุรี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จริยาภรณ์ เจริญชีพ. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสารสนเทศ*, 16(2), 85-97.
- จุติมา พันธุ์ช่วง. (2559). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการ*, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 12(1), 1-20.
- ชัยธวัช เนียมศิริ. (2561). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 : กรณีศึกษา จังหวัดขอนแก่น. เข้าถึงได้จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8376s/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf

- ชานนท์ ภัทรจารี. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(2), 147-169.
- เชาวลิต อยู่เกิด, วิจิตรา ศรีสอน และ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษารูปแบบการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแอปปีแลนด์ใหม่ เขตปทุม กรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(2), 712-726.
- ไชยา ยิ้มวิไล, สุรัชย์ ศิริไกร และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(2), 48-63.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และ ธาปกรณ ทองคำนุช. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ธวัชชัย ปิยนนทยา. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประชาคมท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. เข้าถึงได้จาก <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/970>
- เบญจวรรณ สุจริต และชัชชัย สุจริต. (2560). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 12(2), 53-65.
- พระสาธิต ฐิตวิริโย (สุตเทศ) พระครูนิวาส์สีลขันธ และพระราชรัตนเวที. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในตำบลท่าพ้ออำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(3), 99-112.
- พองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง และวราภรณ์ ปัญญาวดี. (2561). การพัฒนาตัวชี้วัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 8(1), 79-104.
- ภัณณิ แก้วสง่า และ นิศาชล จำนงศรี. (2555). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวไทย. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 6(1), 91-109.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล และ กณิกนันท์ โกษณงค์. (2554). ความผูกพันของครอบครัวทหารต่อชุมชนย่านเกราะ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- รติรัตน์ เสาร์ทอง. (2562). ภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัด

สุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตนานภิศ รัชตะวรรณ, วัฒนวรรณ แก้วกระจก ปิยะพร พรหมแก้ว ดาไลมา สำแดงสาร และ

ดลปภัฏ ทรงเลิศ. (2565). กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 231-238.

วารุต มาลาแวจัทร์ และ วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12(1), 103-122.

สมคิด ศรีสิงห์. (2558). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 9(2), 57-63.

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย. (2565). กิจกรรมการพัฒนาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบ. เข้าถึงได้จาก https://region3.prd.go.th/region3_ci/topic/news/46193

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2558). *องค์ความรู้ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: คู่มือและแนวทางการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพิชญา บุญคำ และวิจิตรรา ศรีสอน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยววัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 12(40), 75-85.

อภิเดช สิทธิพรหม และ เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 8(1), 137-149.

อรรธรณ เกิดจันทร์. (2557). *การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโค่น จังหวัดสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุดาวดี เตบุญมี. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 98-113.

บุษมาศ มาศงามเมือง และพบสุข ชำชอง. (2562). เรื่องความผูกพันต่อชุมชนในบริบทแบบชุมชนกึ่งเมือง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าตูม จังหวัดมหาสารคาม. *Dhammathas Academic Journal*, 19(3), 13-22.

- Allen, N. J. and Meyer, J.P. (1990). "The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization." *The Journal of Occupational and Organization Psychology*, 78(4), 531-551.
- Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1993). *Transformational leadership: A response to critiques*. In M.M.
- Buchanan, H.B. (1974). Building organization commitment the socialization of managers in work organization. *Administrative Science Quarterly*, 19(4), 533 - 546.
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development : Seeking clarity through specificity*. New York : World Developments.
- Frederick Herzberg, Bernard Mausner, and Barbara Block Synderman. 1967. *The Motivation to Work*, 2d ed. New York: Wiley
- Jennifer E. Cross. (2004). "Improving Measure of Community Attachment" Prepared For the annual Meeting of the Rural Sociology Society. August 12-15.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis* (3 rd ed.). Tokyo : Harper.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1982). *Employee-organization linkages: The psychology of commitment, absenteeism, and turnover*. Academic Press.
- Pretty, J. N. (1995). *Participatory learning for sustainable agriculture*. *World Development*. 23(8). 1247-1263.
- Steers, Richard M. and Lyman W. Porter. (1982). *What You Need to Know About Imploring*. 2nd ed. Lincolnwood: National Textbook.
- William F. Stinner, Mollie Van Loon, Seh- Woong Chung, and Yangchuan Byun. (1990). "Community size, individual social position, and community attachment" in *Rural Sociology*, 55(4), 494-499.
- Hair, J., Blak, W.C., Barbin, B.J., Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2010). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Upper Sandle River, Prentice Hall, p.168-707.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง อิทธิพลเชิงโครงสร้างของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
จ.เชียงราย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- 4) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- 5) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

ทางผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเพื่อการตอบแบบสอบถาม โดยขอความอนุเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามในการให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยที่ข้อมูลทั้งหมดของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย
- ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

ขอขอบพระคุณพนักงานทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในข้างหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ

- ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

- ☐ 1. 20 -30 ปี ☐ 2. 31 -40 ปี
☐ 3. 41 -50 ปี ☐ 4. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. พื้นที่ในการพักอาศัย

- ☐ 1. อำเภอเมืองเชียงราย ☐ 2. อำเภอแม่ลาว ☐ 3. อำเภอพาน
☐ 4. อำเภอเชียงแสน ☐ 5. อำเภอแม่สาย ☐ 6. อำเภอเชียงของ
☐ 7.อำเภอแม่จัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องหลังคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านการใช้สิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์					
1.1 ผู้นำของท่านประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ตาม					
1.2 ผู้นำของท่านเป็นที่ยกย่อง เคารพ ไว้วางใจทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน					
1.3 ผู้นำของท่านมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวทำให้บรรลุเป้าหมาย					
1.4 ผู้นำของท่านมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์วิกฤต					
1.5 ผู้นำของท่านจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน					
1.6 ผู้นำของท่านแสดงออกให้เห็นถึงการเสียสละประโยชน์ของตนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้					

ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล					
2.1 ผู้นำของท่านสนับสนุนให้ท่านมีการพัฒนาตนเอง เช่น การอบรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน เป็นต้น					
2.2 ผู้นำของท่านเปิดโอกาสให้ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว					
2.3 ผู้นำของท่านกระจายอำนาจความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ท่านเกิดการปฏิบัติด้วยตนเอง					
2.4 ผู้นำของท่านแสดงถึงการดูแลเอาใจใส่ระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี					
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา					
3.1 ผู้นำของท่านมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว					
3.2 ผู้นำของท่านมีการกระตุ้นให้ท่านตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการท่องเที่ยว					
3.3 ผู้นำของท่านเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยว					
3.4 ผู้นำของท่านไม่วิจารณ์ความคิดเห็นของท่านแม้ว่าจะแตกต่างจากความคิดของผู้นำ					
3.5 ผู้นำของท่านมีการให้กำลังใจท่านให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ					
4. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ					
4.1 ผู้นำของท่านสร้างแรงจูงใจให้กับท่านเห็นความสำคัญของกิจกรรมการท่องเที่ยว					
4.2 ผู้นำของท่านกระตุ้นจิตสำนึกโดยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว					
4.3 ผู้นำของท่านมีการสื่อสารให้ท่านเข้าใจถึงความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยว					

ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4.4 ผู้นำของท่านสร้างขวัญกำลังใจโดยการยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลกับความสำเร็จของชุมชน					
4.5 ผู้นำของท่านแสดงถึงการอุทิศตัวต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกันกับท่านทำให้ท่านเห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในความสามารถบรรลุเป้าหมาย					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ปัจจัยด้านจิตใจ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านความสำเร็จในงาน					
1.1 ท่านสามารถจัดการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้					
1.2 ท่านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการทำงาน					
1.3 การทำงานของท่านเป็นที่น่าพึงใจของคนในชุมชน					
1.4 ท่านมีความภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
2. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ					
2.1 ท่านได้รับคำชมเชยจากคนในชุมชนเมื่อมีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
2.2 ผู้นำให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน					
2.3 ความคิดเห็นต่างๆ ที่ท่านเสนอแนะได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน					
2.4 ท่านได้รับการให้กำลังใจจากผู้นำในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					

ปัจจัยด้านจิตใจ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
3. ด้านลักษณะงานที่ทำ					
3.1 ผู้นำกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของท่านอย่างชัดเจน					
3.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ท่านได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถของท่าน					
3.3 ท่านมีความยินดีที่ได้ทำงานในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
3.4 ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้รับการทำงานที่ท้าทายความสามารถ					
4. ความรับผิดชอบ					
4.1 ท่านมีความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ					
4.2 ท่านสามารถรับผิดชอบงานได้เป็นอย่างดี					
4.3 ท่านสามารถทำงานนอกเวลาการทำงานปกติได้					
4.4 ท่านสามารถทำงานโดยไม่มีการตรวจหรือการควบคุมอย่างใกล้ชิด					
5. ความก้าวหน้า					
5.1 ท่านได้รับโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรมของหน่วยงานของรัฐ					
5.2 ท่านได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
5.3 ชุมชนของท่านมีการสนับสนุนให้ท่านได้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ปัจจัยความผูกพัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านความเชื่อมั่นที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของชุมชน					
1.1 ท่านมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
1.2 ท่านปฏิบัติตามเป้าหมายของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้กำหนดไว้					
1.3 ท่านมีความเชื่อมั่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
1.4 ท่านมีความภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
1.5 ท่านมีแรงบันดาลใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
1.6 ท่านได้รับผลตอบแทนและผลประโยชน์ที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
2. ด้านความเต็มใจและความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานของชุมชน					
2.1 ท่านเต็มใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
2.2 ท่านให้ความร่วมมือเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
2.3 ท่านพร้อมเสียสละเวลาให้กับนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน					
2.4 ท่านมีความพยายามในการสร้างประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน					
2.5 ท่านมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					

ปัจจัยความผูกพัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
3. ด้านความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์กร					
3.1 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ					
3.2 ท่านคิดว่าการรักษาผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหน้าที่ของท่าน					
3.3 ท่านมีความต้องการที่จะอยู่ในชุมชนนี้โดยไม่ย้ายถิ่นฐาน					
3.4 ท่านมีความภาคภูมิใจในชุมชนของท่าน					
3.5 ท่านมีความต้องการปกป้องชื่อเสียงของชุมชน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จ.เชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังคำถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1 ท่านเข้าร่วมการประชุมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
1.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน					
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดแนวทางของกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว					
1.4 ท่านเสนอแนะข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน					
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.6 ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการ/ กิจกรรมของภาครัฐหรือเอกชนที่จัดขึ้นในชุมชน					
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
2.1 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ จัดให้กับนักท่องเที่ยว					
2.2 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ของ ภาครัฐที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว					
2.3 ท่านชักชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่จัดขึ้น					
2.4 ท่านทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชน					
2.5 ท่านมีส่วนร่วมการส่งเสริมกิจกรรมการตลาดให้กับ นักท่องเที่ยว เช่น การโพสต์เฟสบุ๊กแหล่งท่องเที่ยว การแนะนำ การบอกต่อ ชักชวนให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยว เป็นต้น					
2.6 ท่านมีส่วนร่วมในธุรกิจบริการสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การบริการการเดินทาง จำหน่าย สินค้าที่ระลึก เป็นต้น					
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับ จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับรายได้จากการจัดการ จัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
3.3 ท่านได้รับผลประโยชน์ในความสะดวกจากการ พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สำหรับ การท่องเที่ยว					
3.4 ท่านได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
3.5 ท่านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ในการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นประเพณีและวิถีชีวิตที่ได้นำเสนอแก่นักท่องเที่ยว					
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
4.1 ชุมชนของท่านส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลกิจกรรมการดำเนินงาน การท่องเที่ยว					
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของ ชุมชน					
4.3 ท่านร่วมสังเกตการณ์ตรวจสอบกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชน					
4.4 ท่านร่วมพูดคุยปรึกษากับคนในชุมชนเพื่อทบทวน การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว					
4.5 ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนิน กิจกรรมการท่องเที่ยว					

ประวัติผู้วิจัย

ส่วน ค : ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อและนามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจวรรณ เบญจกรณ์
ชื่อและนามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Asst. Prof. Dr. Benchawan Benchakorn
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3700300014749
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
ประธานโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ (การจัดการทรัพยากรมนุษย์และพัฒนองค์กร)
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวกพร้อมหมายเลขโทรศัพท์โทรสารและอีเมลล์
80 หมู่ 9 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
โทรศัพท์ 053-776016 โทรสาร 053-776057 อีเมลล์ Ms_benjawan@365.crru.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	สถาบันการศึกษา	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
ปร.ด.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	การบริหารธุรกิจ	2562
รป.ม.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	การบริหารทรัพยากรมนุษย์	2547
บธ.บ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	การตลาด	2542

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

- บริหารธุรกิจ
- การบริหารทรัพยากรมนุษย์
- การตลาด

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 ผลงานวิจัย

- หัวหน้าโครงการวิจัย:ชื่อโครงการวิจัย

- พ.ศ. 2565 อิทธิพลเชิงโครงสร้างของคุณภาพและคุณค่าที่ส่งผลต่อความภักดีในตราผลิตภัณฑ์
เชียงรายแบรนด์ จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2564 การพัฒนานวัตกรรมต้นแบบผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์ จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุน
กองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

- พ.ศ. 2562 การจัดการทุนมนุษย์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานของธุรกิจค้าส่งจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2558 บทบาทผู้นำในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านสันโค้งน้อย อ.เมือง จ.เชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2555 การพัฒนาองค์ความรู้เรื่อง กลยุทธ์ลูกจ้างสัมพันธ์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2554 การศึกษาขวัญกำลังใจของพนักงานธุรกิจบริการเยือนพักในเมืองหลวงพระบาทประเทศสปป. ลาว (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2553 ผลกระทบของการสร้างเส้นทาง R3A ที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของแขวงหลวงน้ำทา สปป.ลาว และ อ.เชียงของ จ.เชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2553 การพัฒนาองค์ความรู้ เรื่อง การสรรหาและการคัดเลือก โดยใช้วิธีสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาภาคปกติ (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2552 ความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของทรัพยากรบุคคลภาคการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนกองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2552 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ (บริหารทรัพยากรมนุษย์) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2551 การพัฒนาองค์ความรู้ เรื่อง การบริหารผลการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาภาคปกติ (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

- ผู้ร่วม โครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

- พ.ศ. 2565 การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (กสว.) : งบประมาณด้าน ววน. ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2567 (ผ่านหน่วยงาน))

- พ.ศ. 2565 การพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าชุมชนสู่การเป็นสินค้ามูลค่าสูงภายใต้ตราสินค้า เชียงรายแบรนด์ (Chiang Rai Brand) (ทุนสนับสนุนกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (กสว.) : งบประมาณด้าน ววน. ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2566 (ผ่านหน่วยงาน))
- พ.ศ. 2564 ผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2563 คุณลักษณะภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารของผู้นำชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบล นางแล อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2562 การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน ของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคเหนือ (ทุน สนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))
- พ.ศ. 2562 การพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเหนียวเขียว จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน))
- พ.ศ. 2561 การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการยศาสตร์ของผู้ประกอบการในอำเภอ เมือง จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย)
- พ.ศ. 2561 การวิเคราะห์การบริหารจัดการเพื่อสร้างเป็นต้นแบบขององค์กรที่ขับเคลื่อนโดยกลุ่ม ผู้สูงอายุ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยวัยที่สามเทศบาลนครเชียงราย (ทุนสนับสนุนกองทุน วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2560 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การทำงานความปลอดภัยในที่ทำงาน พฤติกรรมด้าน ความปลอดภัยและการรับรู้การบาดเจ็บจากการทำงานของแรงงานก่อสร้างในจังหวัด เชียงราย (ทุนสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2559 การพัฒนาขีดความสามารถของแรงงานเพื่อรองรับเข้าสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษใน จังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))
- พ.ศ. 2559 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))
- พ.ศ. 2559 การศึกษาพฤติกรรมการซื้อขายผลิตภัณฑ์จากโครงการหลวงเพื่อพัฒนาแผนการตลาดของ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากดอกเก๊กฮวยของโครงการหลวงสะโงะ จังหวัดเชียงราย (ทุน สนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))

- พ.ศ. 2556 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในระยะเวลาเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))
- พ.ศ.2553 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ทุนสนับสนุนกองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2553 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเที่ยวซ้ำเทศกาลเชียงราย
ดอกไม้งาม (ทุนสนับสนุนกองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- พ.ศ. 2552 การพัฒนาการค้าชายแดน: กลยุทธ์และการพัฒนาการตลาดของสาขาเศรษฐกิจหลัก
ของจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วช.))
- พ.ศ. 2552 การพัฒนาการค้าชายแดนของจังหวัดเชียงราย (ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย (วช.))

7.2 บททวามวิชาการในวารสารและเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ

ปวีณา ลีตระกูล, ธัญพร พึ่งเฟื่อง, เบญจวรรณ เบญจกรณ์, สิริกันยา ดาวิไล, สุชาติ ลีตระกูล และสุ
รพงษ์ วงษ์ปาน. (2560). การศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จากโครงการหลวงเพื่อ
พัฒนาแผนการตลาดของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากดอกเก๊กฮวยของโครงการหลวงสะโงะ
จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 "วิทยาการจัดการ 2017: การวิจัย
ยุคประเทศไทย 4.0"*, 27 มกราคม 2560.หอประชุมนานาชาติ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย: เชียงราย. 87-95.

เสริมศิริ นิลดำ, กษิตศ ใจผาวัง, จิราพร ขุนศรี, เบญจวรรณ เบญจกรณ์, ศิริพรรณ จินะบุญเรือง,
นิเวศ จินะบุญเรือง และพิรญา ชื่นวงศ์. (2561). การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวตามรอย
ชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560): 26-37.* มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร. กรุงเทพฯ.

Atcharaphat Khem-akrajat, Karuna Seechompoo, Benchawan Benchakorn. (2019). The
Management of University of Third Age Driven by the Elderly: A Case Study of
the Third Age University in Chiang Rai Province. *HRD Journal*. 10, 2: 51-62

อัจฉราภัทร์ เขมอักรเจตต์, เบญจวรรณ เบญจกรณ์ และสิริกันยา ดาวิไล. (2561). ความสัมพันธ์
ระหว่างการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน พฤติกรรมด้านความปลอดภัยและการรับรู้การ
บาดเจ็บจากการทำงานของแรงงานก่อสร้างในจังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ*

ครั้งที่ 7 “วิทยาการจัดการวิชาการ 2018 : การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่ประเทศไทย 4.0”. 1-2 กุมภาพันธ์ 2561. หอประชุมใหญ่. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (แม่สอด): ตาก. (หน้า 259-270).

- กรรณ สีสัญญ, อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์ และเบญจวรรณ เบญจกรณ์. (2562). การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการยศาสตร์ของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 “วิทยาการจัดการวิชาการ 2019 : การจัดการนวัตกรรมสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน”*. 8 กุมภาพันธ์ 2562. ศูนย์ประชุมนิทรรศการนานาชาติ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์: นครสวรรค์. (หน้า 422-430).
- เบญจวรรณ เบญจกรณ์, อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์ และจินดาภา ลีนิวา. (2564). การจัดการทุนมนุษย์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานของธุรกิจค้าส่งจังหวัดเชียงราย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2564): 1-18. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ.
- จินดาภา ลีนิวา, อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์ และเบญจวรรณ เบญจกรณ์. (2564). คุณลักษณะภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบล นางแล อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. *วารสาร HRD JOURNAL* 12(2). น. 41-57.
- อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์, กรรณ สีสัญญ และเบญจวรรณ เบญจกรณ์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคเหนือ. *วารสารปาริชาติ* 35(2). น. 101-114.
- เบญจวรรณ เบญจกรณ์, ปวีณา ลีตระกูลและสุรพงษ์ วงษ์ปาน. (2566). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำของลูกค้าผลิตภัณฑ์เชียงรายแบรนด์. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่* 16(2). น. 15-29.

7.3 บททความวิชาการในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ

- Benchakorn, Benchawan. (2017). Leadership Role in Strengthening Community: A Case Study of Sunkong Noi Village, Muang District, Chiang Rai Province. *The 13th International Conference Proceeding “ASIAN Community Knowledge Networks Networks for th Economy, Society, Culture and Environmental Stability*. 8-12 July 2017. Sheraton Grande Ocean Resort, Miyazaki, Japan.

ประวัติผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายสุรพงษ์ วงษ์ปาน
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr.Surapong Wongpan

2. ตำแหน่งปัจจุบัน

ประธานโปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ (การจัดการการค้าสมัยใหม่)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขที่ 80 หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ 053-776016

โทรสาร 053-776057

โทรศัพท์มือถือ 08-8572-8251

อีเมลล์ surapong.won@crru.ac.th

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	สถาบันการศึกษา	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
บธ.ม.	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	การตลาด	2558
ศ.บ.	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	เศรษฐศาสตร์	2555

สาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ

- การสื่อสารการตลาด
- การตลาดดิจิทัล
- การจัดการช่องทางการตลาด
- การตลาดประสบการณ์